

UDKAST

Forslag

Til

Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurderinger, lov om vandløb og lov om skove

(Tiltag til fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og -lagring)

§ 1

I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1461 af 29. november 2023, som senest ændret ved § 19 i lov nr. 697 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 36, stk. 1, indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For CO₂-lagringsprojekter efter denne lov kan der i henhold til stk. 1 blandt andet ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

2. I § 36, stk. 3, 2. pkt., der bliver stk. 4, 2. pkt., ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

3. I § 37 a, stk. 2, indsættes efter »denne lov«: », jf. dog stk. 4«.

4. I § 37 a, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Ved afgørelser om CO₂-lagring på land forudsætter klage desuden retlig interesse.«

5. I § 37 a, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »lov om miljøvurderinger«: », jf. dog stk. 4«.

6. I § 37 a, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Ved afgørelser om CO₂-lagring på land er kun landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, klageberettigede.«

7. I § 37 a, stk. 3, 2. pkt., der bliver 3. pkt., ændres »Disse foreninger eller organisationer« til: »Foreninger eller organisationer omfattet af 1. og 2. pkt.«

8. I § 37 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

UDKAST

»Stk. 4. Afgørelser om CO₂-lagring på land kan kun påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.

§ 2

I lov om rørført transport af CO₂, jf. lov nr. 612 af 11. juni 2024, som ændret ved § 36 i lov nr. 468 af 14. maj 2025, foretages følgende ændringer:

1. Efter kapitel 2 indsættes:

»Kapitel 2 a

Midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom

§ 8 a. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter ansøgning, hvis det skønnes nødvendigt med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger, tillade midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, at der kan foretages forundersøgelser, herunder arkæologiske, geotekniske og miljø- og naturmæssige. 1. pkt. finder ikke anvendelse på adgang til privat ejendom med henblik på at kunne foretage arkæologiske forundersøgelser i haver tilknyttet private boliger.

Stk. 2. Tab forvoldt ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser efter stk. 1, skal erstattes af indehaver af tilladelse til midlertidig adgang til den private ejendom. Ved uenighed mellem skadelidte og indehaver af tilladelse til midlertidig adgang om erstatningens størrelse fastsættes denne efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 3. Indehaveren af en tilladelse til midlertidig adgang til den private ejendom skal underrette de berørte ejere og brugere mindst 14 dage før gennemførelsen af forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt. For arkæologiske forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt. skal underretning dog ske mindst 28 dage før gennemførelsen. Hvis det ikke er muligt at underrette med det i 1. og 2. pkt. nævnte varsel, skal oplysning om forundersøgelserne offentliggøres i lokale medier el.lign.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilladelse til midlertidig adgang efter stk. 1, 1. pkt., herunder om ansøger, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger.

Kapitel 2 b

Byggelinjer

UDKAST

§ 8 b. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter ansøgning pålægge byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af rørledningsanlæg. Byggelinjer kan pålægges for en periode af højst 5 år. Byggelinjepålægget kan ved et nyt pålæg forlænges én gang med op til 5 år.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren offentliggør hurtigst muligt og inden for 7 arbejdsdage byggelinjepålæg efter stk. 1. Klima-, energi- og forsyningsministeren sender hurtigst muligt efter offentliggørelsen meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, og hvis adkomst fremgår af tingbogen.

Stk. 3. Når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, jf. § 30, tinglyser byggelinjerrettighedshaver byggelinjepålægget.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan ændre eller ophæve et byggelinjepålæg efter stk. 1. Ved ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg finder stk. 2 tilsvarende anvendelse. Når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, jf. § 30, aflyser byggelinjerrettighedshaver byggelinjepålægget i tingbogen.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om pålæg af byggelinjer efter stk. 1, 1. pkt., og om ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg efter stk. 4, 1. pkt., herunder om ansøger, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger.

§ 8 c. Et byggelinjepålæg efter § 8 b, stk. 1, skal respekteres af enhver indehaver af rettigheder over de berørte ejendomme fra datoen for pålæggets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet.

Stk. 2. På arealer, der ligger inden for en byggelinje, må der ikke uden samtykke fra byggelinjerrettighedshaver opføres ny bebyggelse, opføres tilbygning til eksisterende bebyggelse, foretages væsentlige ændringer i eksisterende bebyggelse, ske genopførelse af bygning eller etableres andre anlæg eller indretninger af blivende art.

§ 8 d. Byggelinjerrettighedshaver betaler efter anmodning fra ejeren af et areal, der er pålagt byggelinjer efter § 8 b, stk. 1, erstatning, hvis ejeren afskæres fra en udnyttelse, der er økonomisk rimelig og forsvarlig under hensyn til arealets beliggenhed og øvrige beskaffenhed, og som svarer til den udnyttelse, der finder sted af andre tilgrænsende og omliggende arealer.

Stk. 2. Afslår byggelinjerrettighedshaver ejerens anmodning efter stk. 1, eller kan der ikke opnås enighed om erstatningens størrelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 3. Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. tilsvarende anvendelse.«

2. I § 22, stk. 1, indsættes efter »denne lov«: », herunder til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.«

UDKAST

3. I § 30, stk. 2, ændres »væsentlig og individuel interesse« til: »væsentlig, individuel og retlig interesse«.

4. I § 30, stk. 2, indsættes efter »denne lov«: », jf. dog stk. 4.«

5. I § 30, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »sådanne afgørelser«: », jf. dog stk. 4«.

6. I § 30, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Ved afgørelser om rørledningsanlæg på land er kun landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, klageberettigede.«

7. I § 30, stk. 3, 2. pkt., der bliver 3. pkt., ændres »Disse foreninger eller organisationer« til: »Foreninger eller organisationer omfattet af 1. og 2. pkt.«

8. I § 30 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Afgørelser om rørledningsanlæg på land kan kun påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.

§ 3

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024, som ændret senest ved lov nr. 743 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 91, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter », jf. dog«: »stk. 4 og«.

2. I § 91 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Klager omfattet af stk. 1 over afgørelser om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land kan kun påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.«

3. I § 98, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »sagens udfald«: », jf. dog stk. 5«.

4. I § 98, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »kapitel 3, 4 og 5«: », jf. dog stk. 5«.

5. I § 98 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan kun påklages af personer, der er omfattet af stk. 1 og 3, jf. dog § 100, og som har retlig interesse.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

UDKAST

6. I § 99, stk. 1, indsættes efter »havet«: », jf. dog stk. 5«.

7. I § 99, stk. 2, indsættes efter »søer«: », jf. dog stk. 5«.

8. I § 99, stk. 3, indsættes efter »berørt«: », jf. dog stk. 5«.

9. I § 99, stk. 4, indsættes efter »principielle«: », jf. dog stk. 5«.

10. I § 99 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Stk. 1-4 gælder ikke for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.«

11. I § 100, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »stk. 1«: », jf. dog stk. 4«.

12. I § 100, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »natur- og miljøbeskyttelse«: », jf. dog stk. 4«.

13. I § 100 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Stk. 1 og 3 gælder ikke for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.

14. I § 100, stk. 4, der bliver til stk. 5, ændres »3«: til »4«.

§ 4

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1467 af 10. december 2024 og § 1 i lov nr. 695 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 78, stk. 3, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Afgørelser efter § 50, stk. 1, i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan dog kun påklages for så vidt angår retlige spørgsmål.«

2. I § 78, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »kapitel«: », jf. dog stk. 5«.

3. I § 78 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 65, stk. 1 og 2, ministeren for grøn treparts afgørelser efter § 65, stk. 4, og § 69 og miljøministerens afgørelser efter § 65 b i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Miljø- og Fødevareklagenævnet

UDKAST

behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.«

Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6-8.

4. I § 86 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Klageberettiget efter § 78, stk. 3, 2. pkt., og § 78, stk. 5, er

- 1) enhver, der har en individuel, væsentlig og retlig interesse i afgørelsen, og
 - 2) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.«
- Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

5. I § 86, *stk. 3*, der bliver *stk. 4*, indsættes efter »jf. stk. 2, nr. 2,«: »og stk. 3, nr. 2,«.

6. I § 87, *stk. 7*, indsættes efter »§ 27, stk. 1 og 2«: », og klage over afgørelser efter § 50, stk. 1, § 65, stk. 1-4, § 65 b og § 69, stk. 1-4, i sager, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land«.

§ 5

I lov om miljøvurderinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, som ændret ved § 36 i lov nr. 612 af 11. juni 2024, § 2 i lov nr. 499 af 20. maj 2025 og § 2 i lov nr. 560 af 27. maj 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 49, *stk. 1*, indsættes efter »stk. 2«: »og 6«.

2. I § 49 indsættes som *stk. 6*:

»Stk. 6. Afgørelser efter § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.«

3. I § 50, *stk. 1*, indsættes efter »medlemmer«: », jf. dog stk. 3«.

4. I § 50 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Klageberettiget efter § 49, stk. 1, for så vidt angår afgørelser efter §§ 21 og 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, er personer, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen, og landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.«

5. I § 53 indsættes som *stk. 2*:

UDKAST

»Stk. 2. Klager over afgørelser efter §§ 21 og 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.«

§ 6

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb, som ændret ved § 6 i lov nr. 900 af 21. juni 2022 og senest ved § 8 i lov nr. 322 af 2. april 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 80, stk. 1, indsættes efter »ikke påklages«: », og afgørelser efter § 47 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan kun påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål«.

2. I § 82, stk. 6, indsættes som 3. pkt.:

»Klager over afgørelser truffet efter § 47 i sager, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutter andet.«

§ 7

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023, som ændret ved § 33 i lov nr. 679 af 3. juni 2023, § 11 i lov nr. 322 af 2. april 2024, § 20 i lov nr. 614 af 11. juni 2024 og § 3 i lov nr. 695 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 60, stk. 1, indsættes efter: »lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet«: », jf. dog stk. 3«.

2. I § 60 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan kun påklages for så vidt angår retlige spørgsmål til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.«

3. I § 62, stk. 2, indsættes efter »loven, kan«: », jf. dog stk. 3,«.

4. I § 62 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages af

1) enhver, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen, og

UDKAST

2) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.«
Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

5. I § 62, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, indsættes efter »nr. 2 og 3,«: »stk. 3, nr. 2,«, og »og *stk. 3*« ændres til: »og *stk. 4*«.

6. I § 63, *stk. 8*, indsættes som *2. pkt.*:

»Klage over en afgørelse efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, har dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.«

§ 8

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. marts 2026.

Stk. 2. Lovens regler om opsættende virkning finder ikke anvendelse på sager, der er påklaget før den 1. marts 2026. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler om opsættende virkning anvendelse.

Stk. 3. Regler udstedt i medfør af § 98, *stk. 5*, i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 98, *stk. 6*, i lov om miljøbeskyttelse, jf. denne lovs § 3, nr. 5.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
2.	Baggrund
3.	Lovforslagets hovedpunkter
3.1.	Begrænsning af klageadgang
3.1.1.	Gældende ret
3.1.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser
3.1.3.	Den foreslåede ordning
3.2.	Adgang til arealer i forbindelse med forundersøgelser på privat ejendom
3.2.1.	Gældende ret
3.2.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser
3.2.3.	Den foreslåede ordning
3.3.	Adgang til ekspropriation
3.3.1.	Gældende ret
3.3.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser
3.3.3.	Den foreslåede ordning
3.4.	Arealreservation i form af byggelinjer
3.4.1.	Gældende ret
3.4.2.	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

UDKAST

3.4.3.	Den foreslåede ordning
4.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6.	Administrative konsekvenser for borgerne
7.	Klimamæssige konsekvenser
8.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9.	Forholdet til EU-retten
10.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11.	Sammenfattende skema

1. Indledning

Den 7. oktober 2025 indgik regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne) sammen med Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og Alternativet aftale om Tiltag til fremme af smidigere myndighedsbehandling af CO₂-fangst, -rørtransport, og -lagringsprojekter under land.

Lovforslaget gennemfører ovenstående aftale om Tiltag til fremme af smidigere myndighedsbehandling af CO₂-fangst, -rørtransport, og -lagringsprojekter under land ved i de respektive love at indføre en række tiltag vedrørende myndighedsbehandlingen af projekter for CO₂-fangst, -rørtransport- og -lagring (samlet kaldet CCS-projekter) på land.

Realiseringen af CCS-projekter er præget af en række risici. Konkret udfordres projekternes tidsplaner af en række – og i nogle tilfælde overlappende – myndighedsprocesser, samt potentiel klagesagsbehandling, hvor det af gældende lovgivning visse steder følger, at klager er tillagt opsættende virkning. Projekterne er ofte store og komplekse og med en stram tidsplan, hvorfor selv små forsinkelser kan have afgørende betydning for projekternes gennemførelse og bidraget til 2030-klimamålet.

Regeringen ønsker med lovforslaget at understøtte CCS gennem en balanceret tilgang, som sigter mod at sikre fremdrift, gennemsigtighed og løse konkrete udfordringer for projekterne. Regeringen

UDKAST

ønsker samtidig, at de grundlæggende principper og overordnede klagestrukturer fastholdes, således at enhver, som har en væsentlig, individuel, og retlig interesse i en sags udfald, samt de landsdækkende foreninger og organisationer, der har natur og miljø som hovedformål, fortsat skal have adgang til at klage til de respektive klagenævn.

Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag, der skal medvirke til at minimere procesrisici forbundet med udviklingen af CCS-projekter i Danmark. Reduktionen af procesrisici vil forbedre vilkårene for at udvikle CCS og herigennem understøtte, at CCS leverer de forventede bidrag til 2030-klimamålet.

Lovforslaget indeholder forslag om at begrænse klageadgang til Energiklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet til enhver, som har en væsentlig, individuel, og retlig interesse i en sags udfald, samt de landsdækkende foreninger og organisationer, der har natur og miljø som hovedformål, og alene for en sags retlige spørgsmål. Lovforslaget indeholder forslag om, at klager ikke har opsættende virkning, medmindre klagenævnene efter en konkret vurdering tillægger opsættende virkning.

Lovforslaget indeholder desuden en række øvrige tiltag, som har til formål at smidiggøre og præcisere rammerne om CO₂-transport og -lagringsprojekter.

Lovforslaget indeholder forslag om, at klima-, energi- og forsyningsministeren gives kompetence til at give midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på at gennemføre forundersøgelser, der er nødvendige for et CCS-projekt.

Lovforslaget indeholder forslag om, at det af hensyn til myndigheder, virksomheder og borgere eksemplificeres, at der bl.a. kan eksproprieres til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger for så vidt angår CO₂-rørtransport og -lagringsprojekter.

Lovforslaget indeholder endelig forslag om, at der indsættes en hjemmel til at foretage arealreservation for CO₂-transport- og lagringsprojekter i form af byggelinjer, så projekter kan planlægges effektivt og placere f.eks. rørledninger optimalt.

Lovforslaget vil alene vedrøre CCS-projekter på land, som er alle projekter, der ikke vedrører havområdet.

Der forventes fastsat regler i bekendtgørelse om gebyrer for indbringelse af klager over CCS-projekter til Energiklagenævnet, som det gælder for klager til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Der forventes endvidere fastsat regler i bekendtgørelse om Energiklagenævnets sagsbehandlingstid på 6 måneder for sager, der vedrører de i lovforslaget omhandlede CCS-projekter, og regler om, at Energiklagenævnets prøvelse begrænses til de retlige forhold, der klages over.

2. Baggrund

Der er siden 2020 indgået en række politiske aftaler, der skal understøtte en markedsbaseret udrulning af CCS i Danmark og bidrage til at indfri 2030-klimamålet. Der er bl.a. afsat 38 mia. kr. i op til 20 år til at støtte udviklingen af CCS-projekter, som forventes at bidrage med 2,9 mio. ton CO₂ til klimamål i 2030 og frem.

Som følge af tidligere udmøntning af støttemidler til CCS (CCUS-puljen og NECCS-puljen) samt tildeling af tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂, er der i dag flere større CCS-projekter i planlægningsfasen på land, som er relevante for indfrielsen af 2030-klimamålet. Til december 2025 er der frist for endelige bud til CCS-puljen på 28,7 mia. kr., der skønnes at bidrage med 2,3 mio. ton CO₂ til 2030-klimamålet. Gennem markedsdialog er det tilkendegivet, at etablering af operationelle CO₂ lagre på land i Danmark i 2030 er afgørende for, om der gennem projekterne kan leveres reduktioner i 2030. Adgang til CO₂-lagring i andre lande forventes at være begrænsede i 2030.

Særligt selskaber bag CO₂-rørtransport og -lagringsprojekterne har bl.a. i forbindelse med markedsdialogen om det nuværende udbud påpeget en række udfordringer relateret til processerne for myndighedsbehandling af CCS-projekter, som kan medføre en væsentlig risiko for, at flere af projekterne forsinkes og fordyres, hvilket mindsker villigheden til at indgive endelige bud til CCS-puljen og reducerer sandsynligheden for, at de skønnede CO₂-reduktioner fra CCS til 2030-klimamålet realiseres. Udfordringerne påvirker også udviklingen af CCS-markedet mere generelt. CCS-branchen har i forbindelse med løbende markedsdialog påpeget, at procesrisici fra blandt andet lange og komplekse myndighedsprocesser, klager over CCS-projekter og adgang til arealer generelt udgør en usikkerhed for investeringsvillighed i markedet samt planlægning og udviklingen af CCS-projekter.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Begrænsning af klageadgang

3.1.1. Gældende ret

CCS-projekter er i efterforsknings- og anlægsfasen efter gældende lovgivning underlagt en række tilladelser, godkendelser og dispensationer. Når myndigheder træffer afgørelser om sådanne tilladelser, godkendelser og dispensationer, kan der opstå tvister herom med borgere, virksomheder eller organisationer, som kan påklages til henholdsvis Energiklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

UDKAST

Formålet med klagenævnbehandlingen er at give borgere, virksomheder og andre berørte parter mulighed for uafhængigt at få prøvet lovligheden af en myndighedsafgørelse af et nævn uden at skulle gå til domstolene. Klagebehandlingen kan, ligesom en evt. efterfølgende domstolsbehandling, i nogle sager tage lang tid, og klagerne har i nogle tilfælde opsættende virkning efter gældende lovgivning.

Særligt opsættende virkning kan medføre en betydelig forsinkelse i rettighedshaverens arbejdsprogram i efterforskningsfasen samt senere i en eventuel etableringsfase. Det bemærkes, at projektejer, der vælger at fortsætte, mens en klage eller retssag behandles, selv bærer procesrisikoen herfor, og dermed kan være pligtig til at genoprette den skade, der måtte være forvoldt, såfremt en ulovlig myndighedstilladelse er udnyttet.

Afgørelser efter §§ 21 og 25 i lov om miljøvurderinger kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. 49, stk. 1. Klager har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, men Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at en afgørelse efter § 21 eller en tilladelse efter § 25 ikke må udnyttes, jf. § 53 i lov om miljøvurderinger, hvis der f.eks. er risiko for uoprettelig skade på natur eller værdier. I praksis sker dette dog kun helt undtagelsesvist og efter anmodning fra en af sagens parter.

Energistyrelsens tilladelser efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund kan påklages til Energiklagenævnet efter § 37 a. Det samme kan Energistyrelsens tilladelser efter lov om rørført transport af CO₂ efter § 30 i lov om rørført transport af CO₂. Klager tillægges som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Formanden kan på nævnets vegne afgøre, om en klage skal tillægges opsættende virkning i sager, hvor sagens parter har anmodet om dette, jf. § 6, stk. 2, i lov om Energiklagenævnet.

Det bemærkes, at der gælder særlige regler for aktiviteter inden for bygge- og beskyttelseslinjer og andre særlige områder, som f.eks. klitfredede arealer, § 3-natur og Natura 2000-områder. Er det nødvendigt for en rettighedshaver at foretage arbejder inden for disse bygge- og beskyttelseslinjer og andre særlige områder, kan det være nødvendigt, at rettighedshaveren opnår en dispensation til disse arbejder fra den kompetente myndighed. For bygge- og beskyttelseslinjer gælder reglerne i §§ 15-18 i lov om naturbeskyttelse, for klitfredede arealer gælder § 8 i lov om naturbeskyttelse. Dertil er der en række regler om Natura 2000-områder og om bilag IV-dyre- og plantearter. Klager over afgørelser efter lov om naturbeskyttelse behandles af Miljø- og Fødevareklagenævnet og Ministeriet for Grøn Trepert, som administrerer lov om naturbeskyttelse har vurderet, at klager som udgangspunkt har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. § 87, stk. 7, i lov om naturbeskyttelse.

En rekursmyndighed kan alene behandle klager fra personer, virksomheder eller foreninger mv., som er klageberettigede. Når sektorlovgivningen ikke indeholder særskilte regler om, hvem der er

UDKAST

klageberettigede, foretages vurderingen ud fra almindelige forvaltningsretlige regler om klageberettigelse.

Om en person m.v. er klageberettiget afhænger af, om vedkommende kan anses for at have den fornødne væsentlig og individuelle interesse i sagen og dens udfald. I visse tilfælde forudsættes også en retlig interesse i sagen og dens udfald.

Om en interesse er væsentlig, individuel og retlig må afgøres konkret i den enkelte sag.

At interessen i afgørelsen skal være væsentlig indebærer, at betydningen af afgørelsen for den pågældende skal være af en vis styrke og intensitet. En moralsk eller mere generel præget interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig. Selv om det som udgangspunkt kun er den, der bliver direkte berørt af en afgørelse, der er klageberettiget, kan afledte interesser dog i visse tilfælde være så væsentlige, at de udløser klageberettigelse.

En interesse skal imidlertid – udover at være væsentlig – også være individuel. Det betyder, at den pågældende afgørelse skal være mere indgribende over for den, der vil klage, i forhold til andre personer, som berøres af afgørelsen. Hvis en større kreds af personer berøres på samme måde af en afgørelse, har de enkelte personer således ikke en individuel interesse i afgørelsen.

Hvor interessen desuden skal være retlig sigtes bl.a. til, at en moralsk eller følelsesmæssig interesse i en sags udfald ikke i sig selv er tilstrækkelig til at udløse klageberettigelse. Er interessen meget stærk og anerkendelsesværdig, vil dette dog efter omstændighederne kunne blive anset for tilstrækkeligt til at medføre klageberettigelse, uanset at det kan være tvivlsomt, om interessen kan karakteriseres som retlig.

Kredsen af klageberettigede personer er forskellige i de enkelte love.

Efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund er enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen og under visse betingelser lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer klageberettigede, jf. § 37 a, stk. 1 og 2. Tilsvarende gælder efter § 30, stk. 2 og 3, i lov om rørført transport af CO₂.

Landsdækkende foreninger og organisationer er defineret forskelligt i de enkelte love og i klagenævnspraksis. I flere af de i lovforslaget berørte love er der krav om, at foreningen skal repræsentere mindst 100 medlemmer. Dette er eksempelvis tilfældet i lov om miljøvurderinger men ikke i for eksempel lov om naturbeskyttelse og lov om skove.

UDKAST

I de fleste af de i lovforslaget berørte love er det et krav, at det kan dokumenteres, at det fremgår af foreningens eller organisations vedtægter, at formålet er fremme af natur og miljø.

I lov om miljøbeskyttelse er den klageberettigede personkreds afgørelsens adressat, enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, hvis foreningen eller organisationen har ønsket underretning om afgørelsen, lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, hvis foreningen eller organisationen har ønsket underretning om afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål og landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser.

I lov om naturbeskyttelse er kredsen af klageberettigede adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder, berørte nationalparkfonde oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

I lov om miljøvurderinger er kredsen af klageberettigede miljøministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald og landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

I lov om skove er kredsen af klageberettigede adressaten for afgørelsen, enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt i visse sager også berørte nationalparkfonde, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser og lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Bestemmelser om Energiklagenævnets nedsættelse, sammensætning og sagsbehandling er reguleret i lov om Energiklagenævnet, jf. lov nr. 468 af 14. maj 2025. For Miljø- og Fødevareklagenævnet er nedsættelse, sammensætning og sagsbehandling reguleret i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet med senere ændringer.

Der foretages som udgangspunkt en fuld prøvelse ved klagenævnene, dvs. en prøvelse af såvel sagens retlige som faktiske forhold samt afgørelsens hensigtsmæssighed. En fuld prøvelse omfatter således

UDKAST

en prøvelse af såvel processuel og materiel lovlighed som skønsmæssige dele af en afgørelse. I dag har både Miljø- og Fødevareklagenævnet og Energiklagenævnet mulighed for at vurdere emner, der ikke er omfattet af klagen, men som klagenævnet med udgangspunkt i officialmaksimen mener bør undersøges.

3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

Processen med at behandle klager enten gennem et klagenævn eller ved domstolene kan potentielt forsinke projekterne. Dette skyldes dels, at der efter den gældende lovgivning undervejs i myndighedsbehandlingen er flere afgørelser, der kan påklages, dels at klager over flere afgørelser som udgangspunkt tillægges opsættende virkning i følge gældende ret, hvorefter projekterne står stille for at undgå risiko for uoprettelige indgreb, mens sagerne behandles i nævnene eller domstolene.

For de enkelte projekter er perioden, hvor projektejer udvikler projektet, og myndighederne foretager myndighedsbehandling af projekterne, og herefter eventuel behandling af klager over nødvendige afgørelser for projekterne, afgørende for, om de kan følge tidsplanen.

Behandlingen af konkrete klager over tilladelser til CCS-projekter ved klagenævnene, herunder med opsættende virkning, har allerede øget risikoen for forsinkelse af ét CO₂-lagringsprojekt, og andre projekter forventes med høj sandsynlighed at stå over for de samme udfordringer, når de kommer længere i deres arbejdsprogrammer.

Generelt kan det om projekterne bemærkes, at der er tale om en begrænset projektgruppe. Der er givet VVM-tilladelse til enkelte fangst-anlæg og enkelte efterforskningstilladelser på land, hvor rettighedshaver undersøger undergrundens egnethed til at lagre CO₂ på en sikker og miljømæssig forsvarlig måde. Dertil kommer, at der er enkelte CO₂-rørprojekter under udvikling.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at der er behov for at håndtere de beskrevne risici for CCS-projekter på land med henblik på bidrag til at udvikle markedet for CCS generelt, indfrielsen af 2030-målet og for at øge sandsynligheden for endelige bud til CCS-puljen.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at der på trods af den nylige Aftale om udbygningen af sol og vind på land 2025 af den 10. oktober 2025, hvor det blev besluttet at indføre et loft over sagsbehandlingstid på seks måneder for klager over CCS-projekter, er behov for at begrænse klageadgang i afgørelser, der har direkte betydning for CCS-projekter, og at sikre, at klager som vidt muligt ikke tillægges opsættende virkning. Det forventes udmøntet i bekendtgørelse med hjemmel i lov om Energiklagenævnet, at klagenævnets prøvelse vil være begrænset til de retlige forhold, der klages over.

UDKAST

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at det er hensigtsmæssigt at begrænse klageadgang til henholdsvis Miljø- og Fødevareklagenævnet og Energiklagenævnet. Det er ministeriets vurdering, at klageadgang skal begrænses til enhver, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagen i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret, og til de landsdækkende organisationer og foreninger, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø. Klageadgangen begrænses af hensyn til at nedbringe det samlede antal af klager, mens hensyn om beskyttelse af natur og miljø fortsat kan varetages af landsdækkende foreninger med dette formål.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at klager over afgørelser, der vedrører CCS-projekter, alene skal kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet og Energiklagenævnet for så vidt angår sagens retlige spørgsmål.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at bestemmelser i den gældende lovgivning, der automatisk tillægger en klage, som har betydning for et projekt for CCS, opsættende virkning, vil skulle ændres, således at udgangspunktet er, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre det respektive klagenævn efter konkret vurdering bestemmer det.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at ændre i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurderinger, lov om vandløb og lov om skove, således at klager over afgørelser, der vedrører CCS-projekter på land, alene kan påklages til henholdsvis Energiklagenævnet eller Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Det vil medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Det foreslås i de respektive love, at klageberettigede i sager vedrørende CCS-projekter begrænses til fysiske og juridiske personer, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen. Om en interesse er væsentlig, individuel og retlig må afgøres konkret i den enkelte sag. At interessen i afgørelsen skal være væsentlig indebærer, at betydning af afgørelsen for den pågældende skal være af en vis styrke og intensitet. At interessen i afgørelsen skal være individuel indebærer, at den pågældende afgørelse skal være mere indgribende over for den, der vil klage, i forhold til andre personer, som berøres af afgørelsen. At interessen i afgørelsen skal være retlig indebærer, at en moralsk eller følelsesmæssig interesse i en sags udfald ikke i sig selv er tilstrækkelig til at udløse klageberettigelse.

Det foreslås ligeledes, at det kun er landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, der kan klage over afgørelser, som har betydning for CCS-projekter.

UDKAST

Landsdækkende foreninger og organisationer, der ikke har miljø og natur som hovedformål, og lokale foreninger og organisationer, vil dermed som udgangspunkt være afskåret fra at klage, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret.

Den foreslåede ændrede kreds af klageberettigede indskrænkes i lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurderinger og lov om skove, hvorefter klageberettigede i alle sager om CCS-projekter er ens i disse love.

Det foreslås i lov om miljøvurderinger, lov om vandløb og lov om skove, at klage over en afgørelse efter disse love i sager, der vedrører CCS-projekter på land, ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Det foreslås, at CCS-projekter omfatter etablering eller ændring af anlæg, der skal anvendes til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂. Anlæg til fangst af CO₂ dækker anlæg til opsamling af CO₂-strømme fra anlæg, herunder industrielle anlæg, kraftvarmeanlæg eller andre anlæg, med henblik på geologisk lagring i medfør af direktiv 2009/31/EF om geologisk lagring af kuldioxid eller anlæg til fangst af atmosfærisk CO₂ med henblik på geologisk lagring i medfør af førnævnte direktiv. Anlæg til rørført transport dækker rørledningsanlæg til transport af CO₂, som omfattet af § 2, nr. 4, i lov om rørført transport af CO₂. Anlæg til lagring dækker en CO₂-lagringslokalitet, som omfattet af § 23 e, stk. 2, nr. 2, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund.

Det foreslås at afgrænse begrænsningen af klageadgangen til CCS-projekter på land. Ved ”på land” vil skulle forstås alle afgørelser for CO₂-lagringsprojekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

3.2. Adgang til arealer i forbindelse med forundersøgelse på privat ejendom efter lov om rørført transport af CO₂

3.2.1. Gældende ret

Der findes på nuværende tidspunkt ikke en bestemmelse i lov om rørført transport af CO₂ om, at klima-, energi- og forsyningsministeren, hvis det skønnes nødvendigt med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger, kan tillade midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, at der foretages forundersøgelser, herunder arkæologiske, geotekniske og miljø- og naturmæssige, af udendørsarealer på privat ejendom.

UDKAST

3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

Forundersøgelser, som f.eks. arkæologiske, geotekniske og miljø- og naturmæssige undersøgelser, der er nødvendige i forbindelse med et CO₂- transportprojekt, forudsætter ofte adgang til udendørsarealer på privat ejendom. At få adgang til udendørsarealer på privat ejendom kan være tidskrævende, særligt i tæt befolkede områder, og i nogle tilfælde kan det være umuligt at opnå frivilligt samtykke til adgang med henblik på forundersøgelser på privat ejendom.

Den manglende mulighed for at tillade adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på forundersøgelser vanskeliggør planlægningen af projekterne og medfører risiko for forsinkelse ved, at projekterne ikke oplever den optimale fremdrift, hvilket tillige kan medføre en fordyrelse af projekterne.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at der er behov for at sikre midlertidig adgang til arealer på privat ejendom i forbindelse med forundersøgelser med henblik på at sikre, at der vil kunne foretages de nødvendige forundersøgelser for at understøtte muligheden for at planlægge og gennemføre projekter for rørledningsanlæg rettidigt og økonomisk optimalt. Det er på den baggrund Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at der er behov for at indføre en bestemmelse om midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, at der kan foretages forundersøgelser i lov om rørført transport af CO₂.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at der ikke skal være adgang til privat ejendom med henblik på at kunne foretage arkæologiske forundersøgelser i haver tilknyttet private boliger.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 8 a, stk. 1, 1. pkt., i lov om rørført transport af CO₂, at klima-, energi- og forsyningsministeren, hvis det skønnes nødvendigt med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger, vil kunne tillade midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, der kan foretages forundersøgelser, herunder arkæologiske, geotekniske og miljø- og naturmæssige undersøgelser.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der indføres en hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne træffe afgørelse om midlertidig adgang til privat ejendom med henblik på at kunne gennemføre forundersøgelser, hvis det skønnes nødvendigt for at fremme CO₂-transportprojektet.

UDKAST

Det foreslås i § 8 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om rørført transport af CO₂, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke vil kunne meddele tilladelse til adgang til privat ejendom med henblik på at kunne foretage arkæologiske forundersøgelser i haver tilknyttet private boliger. Det vil som i dag indebære, at der vil skulle opnås enighed herom mellem den enkelte ejer, og den der ønsker at foretage en forundersøgelse på vedkommendes ejendom.

Det foreslås i § 8 a, stk. 2, 1. pkt., i lov om rørført transport af CO₂, at tab forvoldt ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser efter stk. 1, vil skulle erstattes af indehaver af tilladelse til adgang til den private ejendom. Det foreslås i § 8 a, stk. 2, 2. pkt., at ved uenighed mellem skadelidte og indehaver af tilladelse til adgang til den private ejendom om erstatningens størrelse vil denne skulle fastsættes efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Det foreslås i § 8 a, stk. 3, 1. pkt., i lov om rørført transport af CO₂, at indehaveren af en tilladelse til adgang til den private ejendom vil skulle underrette de berørte ejere og brugere mindst 14 dage før gennemførelsen af forundersøgelser. Det foreslås i § 8 a, stk. 3, 2. pkt., at underretning for arkæologiske forundersøgelser dog vil skulle ske mindst 28 dage før gennemførelsen. Endelig foreslås i § 8 a, stk. 3, 3. pkt., at hvis det ikke er muligt at underrette med hhv. 14 og 28 dage, vil oplysning om forundersøgelserne skulle offentliggøres i lokale medier el.lign.

Det foreslås i § 8 a, stk. 4, i lov om rørført transport af CO₂, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilladelse til midlertidig adgang efter den foreslåede § 8 a, stk. 1, 1. pkt., herunder om ansøger, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger. Bemyndigelsen vil for eksempel kunne anvendes til fastsættelse af regler om minimumskrav til ansøgning om midlertidig adgang.

3.3. Ekspropriation efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund og lov om rørført transport af CO₂

3.3.1. Gældende ret

Lov om anvendelse af Danmarks undergrund og lov om rørført transport af CO₂ indeholder identiske bestemmelser om ekspropriation.

Det følger af § 36, stk. 1, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund og i § 22, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂, at klima-, energi- og forsyningsministeren i nødvendigt omfang kan tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter loven.

UDKAST

Det følger af § 36, stk. 2, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund og i § 22, stk. 2, i lov om rørført transport af CO₂, at ekspropriation i henhold til § 36, stk. 1, og § 22, stk. 1, finder sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

De gældende bestemmelser indeholder ikke konkrete eksempler på, hvad der vil kunne eksproprieres til efter disse love for så vidt angår CO₂-lagringsprojekter og CO₂-rørledningsprojekter.

3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at fraværet af eksempler på, hvad der vil kunne eksproprieres til for så vidt angår CO₂-lagringsprojekter og CO₂-rørledningsprojekter, kan indebære usikkerhed om bestemmelsernes rækkevidde for både borgere, private aktører og myndigheder.

Det er på den baggrund Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at det i lov om anvendelse af Danmarks undergrund og lov om rørført transport af CO₂ skal eksemplificeres, hvad der kan eksproprieres til, ved CO₂-lagringsprojekter og CO₂-rørledningsprojekter.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i en ny § 36, stk. 2, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, at der for CO₂-lagringsprojekter vil kunne ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilhører og nødvendige supplerende foranstaltninger.

Det foreslås i den gældende § 22, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂, at der herunder kan ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilhører og nødvendige supplerende foranstaltninger.

Det vil med de foreslåede bestemmelser blive tydeligere, at der bl.a. vil kunne ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilhører og nødvendige supplerende foranstaltninger.

Der tåntænes med forslagene ikke foretaget en indsnævring af den adgang til ekspropriation, der i dag gælder i medfør af § 36, stk. 1, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund og i § 22, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂. Forslagene vil ligeledes ikke ændre på selve ekspropriationsprocessen. Tiltaget ændrer derfor ikke retstilstanden for borgerne i forhold til beskyttelse af privat ejendomsret.

3.4. Arealreservation i form af byggelinjer for CO₂-rørtransport- og lagringsprojekter

3.4.1. Gældende ret

Der er på nuværende tidspunkt ikke hjemmel i lov om rørført transport af CO₂ til, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan foretage arealreservation i form af byggelinjer.

3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at der er behov for at indføre en hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren efter ansøgning kan pålægge byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af rørledningsanlæg med henblik på at friholde et areal til fremtidige CO₂-transport- og lagringsprojekter.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at adgang til arealreservation i form af byggelinjer vil have en stor tidsbesparende effekt, hvilket vil kunne få afgørende betydning for især udrulning af rørinfrastrukturen. Det skyldes, at herved i højere grad vil kunne sikres, at projekterne vil kunne planlægges effektivt, herunder at f.eks. rørledninger vil kunne placeres optimalt.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at en arealreservation vil skulle kunne gælde i op til fem år med mulighed for ved en konkret afgørelse at kunne forlænge arealreservationen én gang i op til fem år.

Det er endvidere Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at indehaver af rettigheder over de ejendomme, der er pålagt byggelinjer, vil skulle have ansvaret for og rettigheden til at kunne give samtykke til, at der på arealer, der ligger inden for en byggelinje, vil kunne opføres ny bebyggelse, opføres tilbygning til eksisterende bebyggelse, foretages væsentlige ændringer i eksisterende bebyggelse, ske genopførelse af bygning eller etableres andre anlæg eller indretninger af blivende art, ligesom denne under visse betingelser vil skulle betale erstatning til ejeren efter anmodning.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 8 b, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren efter ansøgning vil kunne pålægge byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af rørledningsanlæg. Det foreslås i § 8 b, stk. 1, 2. pkt., at byggelinjer vil kunne pålægges for en periode af højst 5 år. Det foreslås i § 8 b, stk. 1, 3. pkt., at byggelinjepålægget ved et nyt pålæg vil kunne forlænges én gang med op til 5 år.

UDKAST

Det foreslås i § 8 b, stk. 2, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren hurtigst muligt og inden for 7 arbejdsdage vil skulle offentliggøre et byggelinjepålæg. Det foreslås i § 8 b, stk. 2, 2. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren hurtigst muligt efter offentliggørelsen vil skulle sende meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, og hvis adkomst fremgår af tingbogen.

Det foreslås i § 8 b, stk. 3, at når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, vil rettighedshaver skulle tinglyse byggelinjepålægget.

Det foreslås i § 8 b, stk. 4, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren kan ændre eller ophæve et byggelinjepålæg efter stk. 1. Det foreslås i § 8 b, stk. 4, 2. pkt., at ved ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg finder stk. 2 tilsvarende anvendelse. Det foreslås i § 8 b, stk. 4, 3. pkt., at når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, jf. § 30, aflyser byggelinjerettighedshaver byggelinjepålægget i tingbogen.

Det foreslås i § 8 b, stk. 5, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om pålæg af byggelinjer efter stk. 1, 1. pkt., og om ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg efter stk. 4, 1. pkt., herunder om ansøger, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger. Bemyndigelsen vil for eksempel blandt andet kunne anvendes til fastsættelse af regler om minimumskrav til ansøgning om midlertidig adgang.

Det foreslås i § 8 c, stk. 1, at et byggelinjepålæg vil skulle respekteres af enhver indehaver af rettigheder over de berørte ejendomme fra datoen for pålæggets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet.

Det foreslås i § 8 c, stk. 2, at på arealer, der ligger inden for en byggelinje, ikke uden samtykke fra rettighedshaver må opføres ny bebyggelse, opføres tilbygning til eksisterende bebyggelse, foretages væsentlige ændringer i eksisterende bebyggelse, ske genopførelse af bygning eller etableres andre anlæg eller indretninger af blivende art.

Det foreslås i § 8 d, stk. 1, at rettighedshaver efter anmodning fra ejeren af et areal, der er pålagt byggelinjer efter § 8 b, stk. 1, vil skulle betale erstatning, hvis ejeren afskæres fra en udnyttelse, der er økonomisk rimelig og forsvarlig under hensyn til arealets beliggenhed og øvrige beskaffenhed, og som svarer til den udnyttelse, der finder sted af andre tilgrænsende og omliggende arealer.

Det foreslås i § 8 d, stk. 2, at afslår rettighedshaver ejerens anmodning om erstatning eller kan der ikke opnås enighed om erstatningens størrelse, vil sagen kunne indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

UDKAST

Endelig foreslås det foreslås i § 8 d, stk. 3, at ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 vil § 103 i lov om offentlige veje m.v. tilsvarende finde anvendelse.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes at have begrænsede negative og begrænsede positive økonomiske konsekvenser for Energiklagenævnet, Energistyrelsen og Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Lovforslagets del om begrænsning af klageadgang forventes at medføre begrænsede positive økonomiske konsekvenser, fordi lovforslaget forventes at medføre færre klager og mere fokuseret klagebehandling ved klagenævnene i forhold til de typer projekter, der er omfattet af lovforslaget.

Det vurderes, at lovforslagets dele om midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, der kan foretages forundersøgelser, og hjemmel til at træffe afgørelse om arealreservation i form af byggelinjer kan have begrænsede negative økonomiske konsekvenser for Energistyrelsen, idet Energistyrelsen skal behandle ansøgninger herom. Denne vurdering underbygges af, at erhvervslivet efterspørger den foreslåede regulering. Energistirelsens udgifter til denne sagsbehandling vil være gebyrfinansieret, hvilket følger af refusionsbekendtgørelsens § 2, nr. 3, som er udstedt i medfør af § 15, stk. 2, i lov om rørført transport af CO₂, som reglerne om midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom og byggelinjepålæg foreslås indsat i.

Lovforslaget vurderes ikke at have andre økonomiske- eller implementeringskonsekvenser for staten end ovenstående.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske- eller implementeringskonsekvenser for regioner eller kommuner.

Lovforslaget vurderes desuden at være i overensstemmelse med de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget forventes at medføre begrænsede positive økonomiske og administrative konsekvenser for den del af erhvervslivet, der beskæftiger sig med CCS-projekter og begrænsede negative økonomiske og administrative konsekvenser for den del af erhvervslivet, der beskæftiger sig med CCS-projekter.

De positive økonomiske konsekvenser skyldes, at lovforslagets begrænsning af klageadgang ved myndighedsafgørelser for etablering af CCS-projekter forventes at medføre færre klager. Dermed forventes forslaget at medføre mindre risiko for forsinkelse ved anlæg og drift af CCS-projekter,

UDKAST

herunder også henset til lovforslagets ændringer i relevant sektorlovgivnings regler om opsættende virkning ved klage.

De negative økonomiske konsekvenser relaterer sig til den forventede øgede sagsbehandling ved Energistyrelsen. Energistytrelsens udgifter til denne sagsbehandling vil være gebyrfinansieret, hvilket følger af refusionsbekendtgørelsens § 2, nr. 3, som blandt andet er udstedt i medfør af § 15, stk. 2, i lov om rørført transport af CO₂, som reglerne om midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom og byggelinjepålæg foreslås indsat i. Det vil derfor medføre begrænsede negative økonomiske konsekvenser for den del af erhvervslivet, der vælger at ansøge om adgang til privat ejendom i forbindelse med forundersøgelser eller arealreservation i form af byggelinjer. Energistyrelsen har endnu ikke erfaring med de omtalte sagsbehandlingsforløb, da der på nuværende tidspunkt ikke har været nogle ansøgninger herom. Størrelsen på udgiften til myndighedsbehandling vil i praksis afhænge af det konkrete sagsbehandlingsforløb, herunder kvaliteten af ansøgningsmaterialet samt tilladelsens kompleksitet.

Herudover vil udarbejdelse af selve ansøgningsmateriale medføre begrænsede administrative omkostninger for ansøgere.

De administrative omkostninger vurderes ikke at overstige bagatelgrænsen på 4 mio. kr. pr. år for erhvervslivet på samfundsplan.

Der vurderes ikke at være øvrige efterlevelseseomkostninger for erhvervslivet. Lovforslaget pålægger ikke erhvervslivet nogle nye pligter men åbner blot muligheden for at ansøge om adgang til privat ejendom med henblik på forundersøgelser og arealreservation i form af byggelinjer.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indsnævrer kredsen af klageberettigede til enhver med væsentlig, individuel og retlig interesse, samt landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, for så vidt angår afgørelser, som har betydning for CCS-projekter. Der sker dermed en afskæring af adgangen til administrativ rekurs for borgere uden retlig interesse og andre foreninger og organisationer end de nævnte. Disse borgere, foreninger og organisationer vil være henvist til domstolene, hvis de ønsker en afgørelse prøvet. Dette vil være en negativ administrativ konsekvens for de pågældende borgere og foreninger og organisationer.

Lovforslagets hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan træffe afgørelse om midlertidig adgang til privat ejendom med henblik på at kunne gennemføre forundersøgelser, hvis det skønnes nødvendigt for at fremme et CO₂-transportprojekter, kan have negative administrative konsekvenser for berørte borgere.

UDKAST

Lovforslagets § 2, nr. 1, der giver mulighed for pålæg af byggelinjer, kan have negative administrative konsekvenser for borgere, der ønsker at gennemføre byggearbejde inden for byggelinjerne, idet dette først vil kunne iværksættes, efter der er indhentet oplysning hos byggelinjerettighedshaver om, hvorvidt arbejdet vil komme i strid med byggelinjepålægget, og efter at have opnået rettighedshavers tilladelse hertil.

Lovforslaget forventes derudover ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke i sig selv direkte klimamæssige konsekvenser.

Lovforslaget vurderes dog at kunne bidrage til at opfylde dele af klimaaftalen af 22. juni 2020, herunder den daværende regering og en bred del af Folketingets partiers mål om 70 procent reduktion af drivhusgasser i 2030 sammenlignet med 1990 samt at opnå klimalovens mål om klimaneutralitet i senest 2050. Det skyldes, at lovforslaget mindsker procesrisikoen for CCS-projekter, og at CCS anses som en vigtig teknologi til opnåelse af 2030-målet og klimaneutralitet.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Århus-konventionen af 25. juni 1998 vedrører adgangen til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet. EU er kontraherende part i Århus-konventionen.

Efter Århuskonventionens artikel 9 skal der være adgang til prøvelse af alle afgørelser, handlinger eller undladelser vedrørende konkrete aktiviteter, der er omfattet af konventionens artikel 6. Efter konventionen skal denne ret tilkomme alle, der har en "tilstrækkelig interesse" i sagen. Det fremgår af stk. 2 i artiklen, at begrebet "tilstrækkelig interesse" fastlægges i national ret.

Adgangen til prøvelse kan efter konventionen enten være en adgang til at lægge sag an ved domstolene eller til at klage ved et andet uafhængigt og upartisk organ. Der er således krav om, at prøvelsen skal være effektiv og tilgængelig, ikke at den skal være administrativ.

Artikel 9 indeholder også ret til at klage, eller på anden måde at rejse en sag, hvis man mener, at enten offentlige myndigheders eller private personers handlinger eller undladelser er i strid med miljølovgivningen. Denne ret skal dog alene tilkomme dem, der opfylder alle kriterier efter landets lovgivning.

UDKAST

Lovforslaget afskærer adgang til at klage til klagenævnene for så vidt angår landsdækkende foreninger og organisationer, der ikke har miljø og natur som hovedformål, og lokale foreninger og organisationer uanset disses hovedformål. Disse vil dog fortsat kunne klage, hvis de i medfør af den almindelige forvaltningsret har den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen og dens udfald. Dermed anvendes Århuskonventionens adgang til ved national lovgivning at fastlægge kredsen af klageberettigede under hensyntagen til at den berørte offentlighed fortsat skal have vid adgang til klage og domstolsprøvelse. Lovforslaget ændrer ikke ved, at det fortsat vil være muligt at få prøvet en sag ved domstolene. Efter dansk praksis kan enhver, der har retlig interesse efter dansk rets almindelige regler, herunder også organisationer omfattet af Århus-konventionens artikel 2, stk. 5, således blandt andet indbringe spørgsmålet om en lovs forenelighed med EU-retten for de danske domstole. Lovforslaget lever således op til Århus-konventionen.

Lovforslaget indeholder derudover ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 28. oktober 2025 til den 18 november 2025 (21 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Alle landets kommuner, 92-Gruppen, Accura Advokatpartnerselskab, ADB (Association Dansk Biobrændsel), Advokatrådet – Advokatsamfundet, Affald Plus, Akademikerne, Akademisk Arkitektforening, Andel, Ankenævnet på Energiområdet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, ARC, ARGO, ARI (Affald- og ressourceindustrien under DI), Artelia A/S, BattMan Energy ApS, Better Energy, Bigadan, Biobrændselsforeningen, Biofos A/S, Biogem, Blik- og Rørarbejderforbundet, Brancheforeningen Cirkulær, Brancheforeningen Dansk Luftfart, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for møller, Branchehuset, Brintbranchen, Brunata, Bornholms Energi og Forsyning (BEOF), Bopa Law, BUILD, Business Danmark, Business Region MidtVest (BRMV), Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BATT-kartellet), Byggecentrum, Bygningssagkyndige & Energikonsulenter, CarbonCuts, CCS Zealand, Center for Electric Power and Energy (DTU), CEPOS, Cerius, CO-industri, Concito, Copenhagen Infrastructure Partners, COWI, Crossbridge Energy Fredericia, CTR, DAKOFA, DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond), Danmarks Almene Boliger (BL), Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Danske Rederier, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center (DGC), Dansk halm, Dansk Metal, Dansk Methanolforening, Dansk Miljøteknologi, Dansk Offshore, Dansk Producentansvarssystem, Dansk Skovforening, Dansk Solcelleforening, Dansk Standard, Dansk Transport og Logistik (DLTL), Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, DANSKE ARK, Danske Byggefag, Danske Bygningscenter, Danske Energiforbrugere (DENFO), Danske Havne, Danske Maritime, Danske Regioner, Danske Tegl, Danske Vandværker, Danske

UDKAST

Udlejere, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DANVAK, DCC Energi Naturgas, DELTA Dansk Elektronik, DI, DOF BirdLife, Dommerfuldmægtigforeningen, Drivkraft Danmark, DTU – Myndighedsbetjening, E.ON Danmark A/S, EA Energianalyse, EBO Consult A/S, Ejendom Danmark, Energi Fyn, Energiforum Danmark, Energiklagenævnet, Energinet, Energi- og Bygningsrådgivning A/S (EBAS), Energnist, Energycluster, Energisystemer ApS, Energitjenesten, Equinor, European Energy, Eurowind Energy A/S, Everfuel, Evida, EWE Energie AG, Fagligt Fælles Forbund (3F), FDM, FDO, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, FH - Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fidelis, Finans og Leasing, Finansforbundet, Finansrådet, Realkreditforeningen og Realkreditrådet - FinansDanmark, Fjernvarme Fyn, Fonden Kraka, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen Biogasbranchen, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Foreningen Danske Revisorer, Fors A/S, Forsikring & Pension, Forsikringsmæglerforeningen, Forsyningstilsynet, Fredericia Spildevand A/S, Frederiksberg Forsyning, Frie Funktionærer, FSE, FSR Danske revisorer, Gaz-system, Gentofte og Gladsaxe Fjernvarme, Get2Grid, Greenpeace, Green Power Denmark, GTS (Godkendt Teknologisk service), Harbour Energy, HK-Kommunal, HK-Privat, HOFOR A/S, Hulgaard advokater, IBIS, Ineos Danmark, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Investering Danmark, Justitia, Klimabevægelsen, Klimarådet, Kjærgaard A/S, KommuneKredit, Kommunernes Landsforening, Kooperationen (Den Kooperative arbejdsgiver- og interesseorganisation i Danmark), Kraka, Kredsløb A/S, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landinspektørforeningen, Landsbygefonden, Landsforeningen af Solcelleejere, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller, Ledernes Hovedorganisation, Lundsby Biogas, Maabjerg Energy Center – MEC, Mellemløkeligt Samvirke, N1 A/S, Nationalt Center for Miljø og Energi, Nature Energy, NetVarme, NG Nordic, Niras, NOAH Energi og Klima, Nordisk Energirådgivning ApS, Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi, Norlys, NRGi Renewables A/S, Oxfam IBIS, Planenergi, Plan og Projekt, Plastindustrien, Plesner Advokatpartnerselskab, Procesindustrien, Radius Elnet A/S, Rambøll, Reel Energioplysning (REO), Regstrup Natur og miljøforening, Rådet for Bæredygtigt Byggeri, Rådet for Bæredygtig Trafik, Rådet for grøn omstilling, RWE Renewables Denmark A/S, Serviceforbundet, Siemens Energy, SMVDanmark, Synergi, Sustain, Sønderborg Varme, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Teknologisk Institut, Thisted Varmeforsyning, Total S.A., T-REGS, TREFOR, Vattenfall A/S, Vedvarende Energi, Vejle Spildevand, VEKS, VELTEK – VVS- og El-Tekniske Leverandørers Brancheforening, Verdens Skove, Verdo Randers, Vestforbrænding, VisitDenmark, Wintershall Nordszee B.V., WWF Verdensnaturfonden, Ældre Sagen, Økologisk Landsforening, Ørsted, Aalborg Forsyning, Aalborg Portland A/S, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter

UDKAST

	(hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	(hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Begrænsning af klageadgang og prøvelse forventes at medføre begrænsede positive økonomiske konsekvenser for staten, da lovforslaget forventes at medføre færre klager og mere fokuseret klagebehandling ved klagenævnene over de typer projekter, der er omfattet af lovforslaget.	Der er begrænsede økonomiske konsekvenser for Energistyrelsen forbundet med sagsbehandling af ansøgninger om midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, at der kan foretages forundersøgelser og ansøgninger om arealreservation i form af byggelinjer. Dette modsvares af refusionsadgang hos de pågældende virksomheder.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Begrænsning af klageadgang forventes at medføre færre klager over CCS-projekter og en betydelig reduktion i risikoen for forsinkelser hos CCS-projekter.	Udgifter forbundet med sagsbehandling af ansøgninger om adgang til privat ejendom og ansøgninger om arealreservation ved byggelinjer vil blive søgt refunderet hos ansøgende virksomheder og rettighedshavere. Energistyrelsen har endnu ikke erfaring med de omtalte sagsbehandlingsforløb, da der på nuværende tidspunkt ikke har været nogle ansøgninger herom. Størrelsen på udgiften til myndighedsbehandling vil i

UDKAST

		praksis afhænge af det konkrete sagsbehandlingsforløb, herunder kvaliteten af ansøgningsmaterialet samt tilladelsens kompleksitet.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Udarbejdelse af selve ansøgningsmaterialet i relation til ovenfor nævnte ansøgninger vil medføre begrænsede omkostninger for ansøgere. De administrative omkostninger vurderes ikke at overstige bagatelgrænsen på 4 mio. kr. pr. år for erhvervslivet på samfundsplan.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Indsnævringen af kredsen af klageberettigede medfører afskæring af administrativ rekurs for visse borgere, hvilket er en negativ administrativ konsekvens for disse borgere. Der sker dog ikke nogen ændringer i adgangen til prøvelse ved domstolene. Pålæg af byggelinjer til en rørledning til transport af CO₂ kan have negative administrative konsekvenser for borgere, der ønsker at gennemføre byggearbejde inden for byggelinjerne.

UDKAST

Klimamæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at kunne bidrage til at opfylde dele af klimaaftalen af 22. juni 2020, herunder den daværende regering og en bred del af Folketingets partiers mål om 70 procent reduktion af drivhusgasser i 2030 sammenlignet med 1990 samt at opnå klimalovens mål om klimaneutralitet i senest 2050. Denne vurdering skyldes, at lovforslaget mindsker procesrisikoen for CCS-projekter, og at CCS anses som en vigtig teknologi til opnåelse af 2030-målet og klimaneutralitet.	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget afskærer adgang til at klage til klagenævnene for så vidt angår landsdækkende foreninger og organisationer, der ikke har miljø og natur som hovedformål, og lokale foreninger og organisationer. Dermed anvendes Århuskonventionens adgang til ved national lovgivning at fastlægge kredsen af klageberettigede, under hensyntagen til at den berørte offentlighed fortsat skal have vid adgang til klage og domstolsprøvelse. Lovforslaget indeholder derudover ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-	Ja	Nej [X]

UDKAST

erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	
--	--

UDKAST

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af § 36, stk. 1, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, at klima-, energi- og forsyningsministeren i det nødvendige omfang kan tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.

Bestemmelsen i § 36, stk. 1, indeholder ikke eksplicit, hvad der kan eksproprieres til.

Det foreslås, at det i § 36, *stk. 1*, efter stk. 1 som nyt stykke indsættes, at for CO₂-lagringsprojekter efter denne lov kan der i henhold til stk. 1 blandt andet ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.

Den foreslåede bestemmelse eksemplificerer, hvad der vil kunne eksproprieres til for så vidt angår CO₂-lagringsprojekter omfattet af lov om anvendelse af Danmarks undergrund. Det bliver med bestemmelsen således tydeligere, at der bl.a. vil kunne ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.

Forslaget indebærer, at der vil kunne ske ekspropriation til permanente og midlertidige areal- og rettighedserhvervelser til brug for nyanlæg, udvidelse og ændringer.

Nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger vil f.eks. kunne være rigge, injektionsbrønde, interne rørledninger, kompressorer, strømforsyning, tankanlæg til mellemlager eller lignende, som kan indgå i ansøgninger efter § 3, § 23 d, stk. 2, eller § 28, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund. Bestemmelsen vil også kunne finde anvendelse ved ikke-permanente installationer, såsom placering af geofoner eller andre installationer, som forventes fjernet efter endt funktion.

Der er med forslaget ikke tiltænkt en indsnævring af adgangen til ekspropriation efter § 36, stk. 1.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 2 og 3 herefter bliver stk. 3 og 4. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 2 i § 36. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til nr. 2

UDKAST

Det følger af § 36, stk. 3, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, at ved kortvarige undersøgelser med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger kan klima-, energi- og forsyningsministeren tillade, at disse gennemføres på fremmed ejendom, selv om det måtte medføre skade eller ulempe, mod fuld erstatning herfor. I mangel af enighed om erstatningens størrelse fastsættes den efter reglerne som nævnt i stk. 2.

Det foreslås i § 36, stk. 3, 2. pkt., der bliver stk. 4, 2. pkt., at »stk. 2« ændres til »stk. 3«.

Den foreslåede ændring i § 36, stk. 3, er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af en ny § 36, stk. 2, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, hvorefter der for CO₂-lagringsprojekter efter denne lovs stk. 1 bl.a. vil kunne ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger. Indsættelsen i § 36 indebærer, at stk. 2 og 3 bliver stk. 3 og 4.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til bestemmelsen i § 36, stk. 2, der bliver § 36, stk. 3.

Til nr. 3

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om anvendelse af Danmarks undergrund er reguleret i lovens § 37 a.

Det følger af § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 37 a, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Det foreslås i § 37 a, stk. 2, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, at der efter »denne lov,« indsættes »jf. dog stk. 4«.

Den foreslåede ændring i § 37 a, stk. 2, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 37 a, stk. 4, hvorefter afgørelser om CO₂-lagring på land kun kan påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 37 a, stk. 4, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

UDKAST

Til nr. 4

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om anvendelse af Danmarks undergrund er reguleret i lovens § 37 a.

Det følger af § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 37 a, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Det foreslås i § 37 a, stk. 2, at der efter 1. pkt. som nyt punktum indsættes, at ved afgørelser om CO₂-lagring på land forudsætter klage desuden retlig interesse.

Den foreslåede ændring vil medføre, at klageberettigelse tillige vil forudsætte en retlig interesse i sagens udfald, når afgørelsen vedrører projekter for CO₂-lagring på land. Den foreslåede bestemmelse i § 37 a, stk. 2, 2. pkt., vil således medføre, at klageberettigelse for afgørelser om CO₂-lagring på land vil tilkomme enhver, der har den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagens afgørelse. Den foreslåede indsnævring af kredsen af klageberettigede med retlig interesse vil fortsat være i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret.

Ved retlig interesse sigtes bl.a. til, at en moralsk eller følelsesmæssig interesse i en sags udfald ikke i sig selv vil være tilstrækkelig til at udløse klageberettigelse. Afgrænsningen af begrebet retlig interesse vil bero på afgørelsens art og hvilke hensyn, der skal varetages efter den eller de bestemmelser, som den påklagede afgørelse er truffet efter og den konkrete interesse i sagens afgørelse. Det vil tilkomme Energiklagenævnet i en konkret klagesag og i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret at vurdere, hvorvidt der er den fornødne tilstrækkelige interesse i en sags afgørelse. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.

Ved ”på land” omfattet af den foreslåede bestemmelse vil skulle forstås afgørelser for CO₂-lagringsprojekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For afgørelser om anlæg til CO₂-lagring på land henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 5

UDKAST

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om anvendelse af Danmarks undergrund er reguleret i lovens § 37 a.

Det følger af § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 37 a, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov. Det følger af § 37 a, stk. 3, 1. pkt., at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, endvidere er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kt med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen tillige er omfattet af § 28 b, regler udstedt i medfør af § 28 a eller lov om miljøvurderinger. Det følger af § 37 a, stk. 3, 2. pkt., at disse foreninger eller organisationer senest samtidig med klagen fremsender deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Det foreslås i § 37 a, stk. 3, 1. pkt., i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, at der efter »lov om miljøvurderinger« indsættes », jf. dog stk. 4«.

Den foreslåede ændring i § 37 a, stk. 3, 1. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 37 a, stk. 4, hvorefter afgørelser om CO₂-lagring på land kun kan påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 37 a, stk. 4, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 6

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om anvendelse af Danmarks undergrund er reguleret i lovens § 37 a.

Det følger af § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 37 a, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov. Det følger af § 37 a, stk. 3, 1. pkt., at lokale og landsdækkende foreninger

UDKAST

eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, endvidere er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kt med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen tillige er omfattet af § 28 b, regler udstedt i medfør af § 28 a eller lov om miljøvurderinger. Det følger af § 37 a, stk. 3, 2. pkt., at disse foreninger eller organisationer senest samtidig med klagen fremsender deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Det foreslås i § 37 a, stk. 3, 1. pkt., i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, at der efter 1. pkt. som nyt punktum indsættes, at ved afgørelser om CO₂-lagring på land er kun landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, klageberettigede.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det kun vil være landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, der vil være klageberettigede til Energiklagenævnet for afgørelser, der vedrører CO₂-lagring på land. Lokale foreninger eller organisationer vil ikke være klageberettigede, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen. Tilsvarende gælder for de landsdækkende foreninger eller organisationer, som efter deres formål varetager andre interesser, herunder væsentlige rekreative interesser.

De landsdækkende foreninger eller organisationer, der fortsat vil være klageberettigede til Energiklagenævnet, vil kun kunne påklage de retlige spørgsmål, der indgår i en afgørelse om CO₂-lagring på land.

Der henvises til den foreslåede bestemmelse i § 37 a, stk. 4, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 7

Det følger af § 37 a, stk. 1 og stk. 3, 1. pkt., i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer under visse betingelser er klageberettigede til Energiklagenævnet for så vidt angår de miljømæssige forhold i en række afgørelser truffet til i henhold til loven. Det følger af § 37 a, stk. 3, 2. pkt., at disse foreninger eller organisationer senest samtidig med klagen fremsender deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

UDKAST

Det foreslås i § 37 a, stk. 3, 2. pkt., der bliver 3. pkt., at »Disse foreninger eller organisationer« ændres til »Foreninger eller organisationer omfattet af 1. og 2. pkt.«.

Den foreslåede ændring i § 37 a, stk. 3, 2. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af et nyt pkt. i § 37 a, stk. 3, 2. pkt., hvorefter 2. pkt. bliver 3. pkt.

Den foreslåede ændring vil præcisere, at det er de foreninger eller organisationer, der er omfattet af 1. pkt., som i forbindelse med en klage til Energiklagenævnet vil skulle fremsende vedtægter med henblik på at kunne dokumentere, at foreningen eller organisationen efter deres formål opfylder de angivne krav for at være klageberettigede til Energiklagenævnet. Der er med forslaget ikke tiltænkt ændringer af bestemmelsens materielle indhold.

Til nr. 8

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om anvendelse af Danmarks undergrund er reguleret i lovens § 37 a.

Bestemmelsen i § 37 a i lov om anvendelse af Danmarks undergrund indeholder på nuværende tidspunkt ikke en bestemmelse om, at afgørelser om CO₂-lagring på land kan kun påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse i § 37 a, stk. 4, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund er således ny.

Det foreslås i § 37 a, at der efter stk. 3 som nyt *stk. 4*, indsættes, at afgørelser om CO₂-lagring på land kun kan påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at afgørelser om CO₂-lagring på land kun kan påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål i lovens forstand. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Det forventes, at der på bekendtgørelsesniveau vil blive fastsat regler om, at Energiklagenævnets prøvelse for disse sager vil blive begrænset til de forhold, der er klaget over.

Samlet vil dette medføre, at Energiklagenævnets prøvelse i afgørelser om CO₂-lagring på land vil være begrænset til de retlige spørgsmål, der indgår i en klage, hvorfor Energiklagenævnet således ikke vil skulle foretage en fuld prøvelse af sagen.

UDKAST

Ved ”på land” omfattet af den foreslåede bestemmelse vil skulle forstås afgørelser for CO₂-lagringsprojekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For afgørelser om anlæg til CO₂-lagring på land henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

For klageberettigelse henvises til § 37 a, stk. 2 og 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 og 4, og bemærkningerne hertil.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 4 og 5 herefter bliver stk. 5 og 6. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 4 i § 37 a. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til § 2

Til nr. 1

(Til § 8 a)

Lov om rørført transport af CO₂ indeholder ikke en bestemmelse om tilladelse til adgang til privat ejendom med henblik på at foretage forundersøgelser på privat ejendom.

Den foreslåede bestemmelse er således ny.

Det foreslås i § 8 a, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren, hvis det skønnes nødvendigt med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger, efter ansøgning kan tillade midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, at der foretages forundersøgelser, herunder arkæologiske, geotekniske og miljø- og naturmæssige undersøgelser.

Den foreslåede bestemmelse vil gælde ved siden af, og således supplere, forundersøgelsesadgangen efter § 3 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom (ekspropriationsprocesloven), jf. § 22, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂.

Med den foreslåede § 8 a, stk. 1, 1. pkt., vil klima-, energi- og forsyningsministeren efter ansøgning kunne tillade midlertidig adgang til privat ejendom med henblik på, at der foretages en række forundersøgelser på privat ejendom, når det skønnes nødvendigt for etablering og drift af rørledningsanlæg.

UDKAST

Anvendelse af bestemmelsen vil ikke være betinget af, at projektet har en særlig fast karakter, herunder at der på tidspunktet for tilladelse til midlertidig adgang til privat ejendom er meddelt ansøger tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg på land efter § 4, i lov om rørført transport af CO₂, idet de muliggjorte forundersøgelser netop bl.a. tager sigte på at fastlægge linjeføringen m.v. forud for ansøgning om tilladelsen, jf. § 4.

Det vil dog være en forudsætning for at kunne opnå tilladelse til adgang til privat ejendom, at ansøger efter en konkret vurdering må forventes at have den fornødne tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund til at kunne etablere og drive et rørledningsanlæg på forsvarlig vis. Ansøger om adgang til privat ejendom med henblik på forundersøgelse vil i den forbindelse skulle fremsende tilstrækkelig dokumentation herfor.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil i sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse til midlertidig adgang til privat ejendom endvidere bl.a. kunne lægge vægt på væsentlige samfundsinteresser, projektets modenhed, og samordning.

Den foreslåede bestemmelse vil kun omfatte tilladelse til adgang til udendørsarealer på privat ejendom og ikke adgang til private boliger.

På grundlag af ansøgningsmaterialet og eventuelt øvrige relevante oplysninger vil det efter bestemmelsen tilkomme klima-, energi- og forsyningsministeren at vurdere, om de forundersøgelser, der ønskes udført, vil være relevante og nødvendige at gennemføre med henblik på realiseringen af det konkrete rørledningsanlæg omfattet af loven, således at der vil kunne meddeles midlertidig tilladelse til udendørsarealer på privat ejendom. Typen af forundersøgelser vil eksempelvis kunne omfatte jordbundsundersøgelser, opmålinger, afmærkninger og besigtigelser, og arkæologiske søgerender mv.

Det forudsættes, at ansøger på et privatretligt grundlag har forsøgt at indgå aftale med ejer om adgang til ejendom, inden klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne meddele tilladelse til adgang til privat ejendom. Det vil således være en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at ansøger, inden fremsendelse af ansøgning til klima-, energi- og forsyningsministeren, har forsøgt at indgå aftale med ejer om adgang til udendørsarealer. Kan samtykke ikke opnås, vil ansøger kunne ansøge klima-, energi- og forsyningsministeren om at træffe afgørelse om midlertidig adgang.

Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at meddele midlertidig adgang vil udgøre en forvaltningsretlig afgørelse, og sagsbehandlingen vil derfor være underlagt de bindinger, der følger af den almindelige forvaltningsret. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil bl.a. skulle foretage

UDKAST

partshøring i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret. Det indebærer, at ejeren vil blive partshørt inden, der eventuelt træffes afgørelse om midlertidig adgang.

Det vil alene ligge inden for bestemmelsen at tillade midlertidig adgang. Der vil i vurderingen af og afgørelser om tilladelse til midlertidig adgang skulle lægges vægt på mindst mulig indgriben i privat ejendom. Det forventes, at tilladelse vil blive givet, således at perioden for adgang vil være så kort som muligt.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte vilkår for tilladelsen til adgangen til privat ejendom, herunder om tidsrum for adgangen og øvrige forhold i forbindelse med adgangen. Fastsættelse af evt. vilkår vil navnlig skulle sikre, at adgangen er til mindst mulig gene for ejer og bruger af ejendommen.

Det bemærkes, at rammerne for gennemførelse af arkæologiske forundersøgelser reguleres efter reglerne i museumsloven. Øvrige typer af nødvendige forundersøgelser kan være reguleret i anden lovgivning, og nødvendige tilladelser, godkendelser eller dispensationer vil skulle indhentes i medfør af denne.

Det foreslås i § 8 a, stk. 1, 2. *pkt.*, at 1. pkt. ikke finder anvendelse for så vidt angår adgang til privat ejendom med henblik på at kunne foretage arkæologiske forundersøgelser i haver tilknyttet private boliger.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke vil kunne meddele tilladelse til adgang til haver tilknyttet private boliger med henblik på at kunne foretage arkæologiske forundersøgelser.

For denne type undersøgelse forudsættes det således, at der som i dag vil skulle opnås et frivilligt samtykke fra ejeren af ejendommen om adgang med henblik på arkæologiske forundersøgelser i haver tilknyttet private boliger.

Ved haver tilknyttet private boliger vil skulle forstås alle udendørsarealer med rekreative formål, der hører til en privat bolig uanset størrelsen af dette udendørsareal, og som ejer af boligen har brugsret til. Ved privat bolig forstås en ejendom, der anvendes til beboelse. Det foreslåede 2. pkt. vil dermed ikke omfatte større markarealer, der tydeligt anvendes til erhvervsmæssige formål.

Det foreslåede 2. pkt. vedrører kun adgang med henblik på arkæologiske forundersøgelser. Adgang til privat ejendom med henblik på at kunne foretage øvrige undersøgelser omfattet af det foreslåede 1. pkt., vil dermed kunne tillades i haver tilknyttet private boliger.

UDKAST

Det foreslås i § 8 a, *stk. 2, 1. pkt.*, at tab forvoldt ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser efter stk. 1, skal erstattes af indehaver af tilladelse til midlertidig adgang til den private ejendom.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at indehaveren af tilladelse til adgang til den private ejendom vil skulle erstatte tab, som rettighedshaver forvolder ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser omfattet af den foreslåede § 8 a, stk. 1.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at indehaver af tilladelsen til adgang til den private ejendom, i tilfælde af at have betalt erstatning efter den foreslåede bestemmelse, vil kunne søge regres hos f.eks. entreprenører m.v., der har stået for den praktiske gennemførelse af undersøgelserne, og derfor efter dansk rets almindelige erstatningsregler endeligt skal bære udgiften til erstatning.

Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til bestemmelsen om erstatningsfastsættelse i ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 5.

Det foreslås i § 8 a, stk. 2, *2. pkt.*, at ved uenighed mellem skadelidte og indehaver af tilladelse til midlertidig adgang om erstatningens størrelse fastsættes denne efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at i det omfang indehaveren af tilladelse til midlertidig adgang har forvoldt tab i medfør af 1. pkt., og der ikke kan opnås enighed om erstatningens størrelse, vil den skulle fastsættes efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Det foreslås i § 8 a, *stk. 3, 1. pkt.*, at indehaveren af en tilladelse til adgang til den private ejendom skal underrette de berørte ejere og brugere mindst 14 dage før gennemførelsen af forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse foreskriver den varsling, der vil skulle ske af de berørte ejere og brugere, inden der iværksættes undersøgelser. Forslaget vil medføre, at forundersøgelser såsom geotekniske og miljø- og naturmæssige forundersøgelser vil skulle varsles med mindst 14 dage. Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til varslingsbestemmelserne i ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 2.

For arkæologiske forundersøgelser henvises til bemærkningerne til 2. pkt. nedenfor.

Det foreslås i § 8 a, stk. 3, *2. pkt.*, at for arkæologiske forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt. skal underretning dog ske mindst 28 dage før gennemførelsen.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse foreskriver den varsling på mindst 28 dage, der vil skulle ske af de berørte ejere og brugere, inden der iværksættes arkæologiske forundersøgelser. Den længere varsling af arkæologiske forundersøgelser med mindst 28 dage er begrundet i, at sådanne undersøgelser typisk er mere indgribende for ejere og brugere end de øvrige forundersøgelser. Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til varslingsbestemmelserne i ekspropriationsproceslovens § 3, stk. 4.

Det foreslås i § 8 a, stk. 3, 3. pkt., at hvis det ikke er muligt at underrette med det i 1. og 2. pkt. nævnte varsel, skal oplysning om forundersøgelserne offentliggøres i lokale medier el.lign.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at oplysning om forundersøgelser vil skulle offentliggøres i lokale medier el.lign., hvis det ikke er muligt at give besked til de berørte ejere og brugere efter de varselsfrister, der følger af den foreslåede § 8 a, stk. 3, 1. og 2. pkt.

Det vil være op til indehaveren af en tilladelse til midlertidig adgang at beslutte, hvilken offentliggørelsesmåde der konkret vil være bedst egnet til at sikre udbredelsen af oplysningerne.

Det foreslås i § 8 a, stk. 4, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilladelse til midlertidig adgang omfattet af stk. 1, 1.pkt., herunder om ansøgere, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om tilladelse til midlertidig adgang, herunder krav til ansøger og dennes ansøgning om midlertidig adgang, jf. den foreslåede § 8 a, stk. 1, 1.pkt.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes til at fastsætte regler om krav til, hvilke oplysninger en ansøgning som minimum vil skulle indeholde, herunder eksempelvis redegørelse for det pågældende projekt og for nødvendigheden af, at der tillades midlertidig adgang, dokumentation for tilstrækkeligt forsøg på frivillig aftale med ejeren af den private ejendom omfattet af ansøgningen og dokumentationskrav for ansøgerens tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund.

Den foreslåede bestemmelse vil også kunne anvendes til at fastsætte regler om relevante hensyn, der vil skulle inddrages i klima-, energi- og forsyningsministerens vurdering af en konkret ansøgning, herunder eksempelvis hensynet til ejeren af den private ejendom, væsentlige samfundsinteresser, det ansøgte projekts modenhed og samordning.

(Til § 8 b)

Der er i lov om rørført transport af CO₂ i dag ikke hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan pålægge byggelinjer af hensyn til at sikre gennemførsel af

UDKAST

rørledningsanlæg. Der er heller ikke adgang til at nedlægge forbud mod, at der opføres ny bebyggelse eller andre anlæg eller indretninger af blivende art på ejendomme, der berøres af projekteringen eller etableringen af rørledningsanlæg.

Den foreslåede bestemmelse er således ny.

Det foreslås i § 8 b, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren efter ansøgning kan pålægge byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af rørledningsanlæg.

Den foreslåede bestemmelse i § 8 b, stk. 1, 1. pkt., vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren i det omfang, det vurderes nødvendigt for gennemførelsen af rørledningsanlæg, og efter en ansøgning vil kunne pålægge byggelinjer.

Det vil efter bestemmelsen tilkomme ansøger at anmode klima-, energi- og forsyningsministeren om pålæg af byggelinjer. Det forventes, at bestemmelsen vil blive anvendt restriktivt.

Det vil være en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at pålæg af byggelinjer er nødvendigt for, at rørledningsanlæg vil kunne gennemføres. Om nødvendighed foreligger vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil bl.a. kunne lægge vægt på, om projektet har en sådan fast karakter, at projektet forventes gennemført, herunder i den overordnede linjeføring, der ønskes pålagt byggelinjer omkring. Til brug for denne vurdering forventes ansøgning om pålæg af byggelinjer ledsaget af tilstrækkelig dokumentation for, at det må kunne forventes, at ansøger har den tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund til at kunne etablere og drive et rørledningsanlæg på forsvarlig vis.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil skulle vurdere, hvilken udstrækning det er nødvendigt, at et eventuelt byggelinjepålæg skal have. Det forudsættes således, at der vil skulle indgå en vurdering af proportionalitet med henblik på at sikre, at der ikke pålægges byggelinjer i større omfang, end hvad der vurderes strengt nødvendigt af hensyn til projektets gennemførelse.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil i sin vurdering af en ansøgning om pålæg af en byggelinje, herunder om den i det hele taget vil kunne imødekommes, bl.a. kunne inddrage væsentlige samfundsinteresser, samordning og projektets modenhed, herunder graden af ansøgers planlagte eller gennemførte forundersøgelser.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil skulle foretage en konkret afvejning af projektets behov i forhold til sikring af gennemførelse inden for tidsplanen og budgettet og det indgreb, der foretages i ejere og brugeres råden over berørte ejendomme.

UDKAST

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil ud over udstrækningen nødvendiggjort af det påtænkte anlægsarbejde og selve det fremtidige rørledningsarbejde, bl.a. skulle tage hensyn til afstandskrav gældende for rørledningsanlæg, således at der ikke opføres bebyggelse mv., der efter anlægget vil være beliggende i en sikkerhedszone.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil derudover kunne lægge vægt på graden af planlagte eller gennemførte forundersøgelser fra ansøger.

Klima-, energi- og forsyningsministerens pålæg af byggelinjer vil udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand. De forvaltningsretlige partsrettigheder m.v. vil skulle iagttages. Det vil være de almindelige forvaltningsretlige regler om partsstatus, der regulerer, hvem der vil være adressat for klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelse.

Et byggelinjepålæg anses som udgangspunkt som almindelig regulering af ejendomsretten, der ikke gør indgreb i bestående udnyttelse af den berørte ejendom. Samtidig vil byggelinjerrettighedshaver skulle erstatte eventuelle gener for ejendommens ejere og brugere, jf. § 8 d. Byggelinjepålægget udgør derfor som sådan ikke et ekspropriativt indgreb og er principielt erstatningsfrit for det offentlige. Det kan dog ikke på forhånd udelukkes, at der i særlige tilfælde kan være enkelte, som vil kunne blive ramt så atypisk hårdt, at der vil kunne være tale om ekspropriation over for den pågældende. Det må bero på en konkret vurdering, om der i de enkelte tilfælde foreligger ekspropriation. Hvis der foreligger ekspropriation, vil den pågældende have krav på erstatning, jf. grundlovens § 73. Kan der ikke opnås enighed herom, må spørgsmålet i givet fald indbringes for domstolene.

Et meddelt pålæg af byggelinjer efter den foreslåede bestemmelse i § 8 b, stk. 1, 1. pkt., vil ikke påvirke eventuelle andre byggelinjer på samme areal pålagt efter anden lovgivning. Disse vil således fortsat skulle overholdes i overensstemmelse med de gældende regler.

Det foreslås i § 8 b, stk. 1, 2. *pkt.*, at byggelinjer kan pålægges for en periode af højst 5 år.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren som udgangspunkt vil kunne pålægge byggelinjer for en periode på højst 5 år. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil konkret skulle vurdere, om en varighed på mindre end 5 år vil være tilstrækkelig. Her vil bl.a. kunne lægges vægt på den forventede tidshorisont for projektets gennemførelse.

Det foreslås i § 8 b, stk. 1, 3. *pkt.*, at byggelinjepålægget ved et nyt pålæg kan forlænges én gang med op til 5 år.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse i § 8 b, stk. 1, 3. pkt., vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ved et nyt pålæg vil kunne forlænge byggelinjepålægget en gang med op til 5 år. Ministeren vil med denne bestemmelse således kunne forlænge et byggelinjepålægget med yderligere 5 år ud over de 5 år, der følger af den foreslåede § 8 b, stk. 1, 2. pkt.

Den foreslåede tidsgrænse for en forlængelse af byggelinjepålægget vil skulle sikre, at borgere og virksomheder ikke bebyrdes for længe af de restriktioner, der følger af et byggelinjepålæg.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil ved et eventuelt nyt pålæg tilsvarende skulle vurdere, om en varighed mindre end 5 år vil være tilstrækkelig. Her vil bl.a. kunne lægges vægt på den forventede tidshorisont for projektets gennemførelse.

Det foreslås i § 8 b, *stk. 2, 1. pkt.*, at klima-, energi- og forsyningsministeren hurtigst muligt og inden for 7 arbejdsdage offentliggør byggelinjepålæg efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en pligt for klima-, energi- og forsyningsministeren til hurtigst muligt og senest 7 arbejdsdage efter, at afgørelse om byggelinjepålæg er truffet efter den foreslåede § 8 b, stk. 1, at skulle offentliggøre byggelinjepålægget. Den foreslåede bestemmelse vil også finde anvendelse ved forlængelse af byggelinjepålæg.

Det vil ikke være hensigten med bestemmelsen at fastlægge formkrav til den offentliggørelse, som klima-, energi- og forsyningsministeren vil skulle foretage. Det vil være op til klima-, energi- og forsyningsministeren at vurdere, hvilken offentliggørelsesmåde, der på tidspunktet for offentliggørelse, vurderes bedst egnet til at sikre udbredelsen af beslutningen om et byggelinjepålæg.

Det foreslås i § 8 b, stk. 2, *2. pkt.*, at klima-, energi- og forsyningsministeren senest samtidig med offentliggørelsen sender meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, og hvis adkomst fremgår af tingbogen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en pligt for klima-, energi- og forsyningsministeren til på et skriftligt grundlag at give berørte ejere og brugere meddelelse om beliggenheden af byggelinjer, som pålægges i medfør af den foreslåede § 8 b, stk. 1, på de pågældende ejendomme. Meddelelse vil skulle ske senest samtidig med offentliggørelsen af byggelinjepålæg.

Meddelelse vil skulle ske direkte til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, og hvis adkomst fremgår af tingbogen. Det vil være op til klima-, energi- og forsyningsministeren at beslutte, hvordan den direkte meddelelse vil skulle ske. Det vil f.eks. kunne være meddelelse ved elektronisk post.

UDKAST

Det foreslås i § 8 b, *stk. 3.*, at når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, jf. § 30, tinglyser byggelinjerrettighedshaver byggelinjepålægget.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at byggelinjerrettighedshaver, der har modtaget en afgørelse om byggelinjepålæg, vil skulle foretage tinglysning af byggelinjepålægget, herunder afholde omkostninger forbundet med tinglysningen.

Efter tinglysningslovens § 1, stk. 1, skal rettigheder over fast ejendom som udgangspunkt tinglyses for at opnå beskyttelse mod aftaler om ejendommen og mod retsforfølgning. Der foretages imidlertid i en række tilfælde tinglysning af rettigheder, selv om tinglysningen ikke i sig selv er nødvendig til beskyttelse af rettigheden. Gyldighedsvirkningen af byggelinjepålæg er dermed knyttet til offentliggørelsen, men ansøger vil dog være forpligtet til at tinglyse pålagte byggelinjer.

Klagebestemmelser er reguleret i § 30 i lov om rørført transport af CO₂, hvortil der henvises. Der henvises endvidere til lovforslagets § 2, nr. 3-6, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i § 8 b, *stk. 4, 1. pkt.*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan ændre eller ophæve et byggelinjepålæg efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne ændre eller ophæve et byggelinjepålæg, som ministeren har pålagt i medfør af den foreslåede § 8 b, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse vil tilsvarende finde anvendelse på et byggelinjepålæg, der er forlænget ved et nyt pålæg efter den foreslåede § 8 b, stk. 1, 3. pkt.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil f.eks. kunne ændre eller ophæve et byggelinjepålæg, hvis forholdene, der lå til grund for pålægget, ændrer sig. Byggelinjepålægget vil kunne vise sig ikke at være nødvendigt alligevel eller længere, f.eks. fordi virksomheden går konkurs eller alligevel ikke vil gennemføre projektet, eller hvis det viser sig at være ekspropriation.

En ændring eller ophævelse af et byggelinjepålæg vil modsat et pålæg om byggelinjer ikke forudsætte en egentlig ansøgning herom. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil således kunne behandle en sag om ændring eller ophævelse af et byggelinjepålæg på baggrund af en ansøgning, henvendelse eller af egen drift m.v.

Det vil ikke være hverken muligt eller hensigtsmæssigt at fastlægge en udtømmende opregning af, hvornår klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne ændre eller ophæve en allerede pålagt byggelinje. Det vil således som udgangspunkt være op til klima-, energi- og forsyningsministeren konkret at vurdere, om der er grundlag for en ændring eller en ophævelse af et byggelinjepålæg inden for den almindelige forvaltningsrets rammer. Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om

UDKAST

ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg vil således være omfattet af kravet om saglighed i forvaltningen, som indebærer, at afgørelser skal baseres på de rette, relevante og saglige hensyn, og lovens regler om partshøring, begrundelse og klagevejledning m.v.

Det foreslås i § 8 b, stk. 4, 2. *pkt.*, at ved ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg finder stk. 2 tilsvarende anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren hurtigst muligt og inden for 7 arbejdsdage vil skulle offentliggøre byggelinjepålæg, ligesom ministeren hurtigst muligt efter offentliggørelsen vil skulle sende meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme berøres direkte.

Det foreslås i § 8 b, stk. 4, 3. *pkt.*, at når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, jf. § 30, aflyser byggelinjerrettighedshaver byggelinjepålægget i tingbogen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at byggelinjerrettighedshaver af byggelinjepålægget vil skulle aflyse byggelinjepålægget i tingbogen. Byggelinjerrettighedshaver vil skulle aflyse byggelinjepålægget i tingbogen, når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager.

Det foreslås i § 8 b, *stk. 5*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om pålæg af byggelinjer omfattet af stk. 1, og om ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg efter stk. 4, 1. *pkt.*, herunder om ansøger, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om pålæg af byggelinjer, herunder hvilke krav en ansøger og dennes ansøgning om pålæg af byggelinjer, jf. den foreslåede § 8 b, stk. 1, 1. *pkt.*, vil skulle leve op til.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes til at fastsætte regler om, hvilke oplysninger en ansøgning som minimum vil skulle indeholde, herunder eksempelvis redegørelse for det pågældende projekt og for nødvendigheden af, at der pålægges byggelinjer, den overordnede linjeføring, der ønskes pålagt byggelinjepålæg, og dokumentationskrav for ansøgerens tekniske sagkundskab og økonomiske baggrund.

Den foreslåede bestemmelse indeholder endvidere hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg, herunder krav til en ansøgning om ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg, jf. den foreslåede § 8 b, stk. 4, 1. *pkt.*

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes til at fastsætte regler om, hvilke oplysninger en ansøgning som minimum vil skulle indeholde, herunder eksempelvis redegørelse for det pågældende projekt og for nødvendigheden af, at der foretages ændringer i eller ophævelse af byggelinjepålægget.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes til fastsættelse af regler om klima-, energi- og forsyningsministerens sagsbehandling af ansøgninger om pålæg af byggelinjer og ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg.

Den foreslåede bestemmelse vil således kunne anvendes til at fastsætte regler om relevante hensyn, der vil skulle inddrages i klima-, energi- og forsyningsministerens vurdering af en konkret ansøgning om pålæg af byggelinjer eller ansøgning om ændring eller ophævelse af et byggelinjepålæg, herunder eksempelvis hensynet til ejere og brugere af ejendom berørt af den ansøgte byggelinje, væsentlige samfundsinteresser, det ansøgte projekts modenhed og samordning.

(Til § 8 c)

Det foreslås i § 8 c, *stk. 1*, at et byggelinjepålæg efter stk. 1 skal respekteres af enhver indehaver af rettigheder over berørte ejendomme fra datoen for pålæggets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at et byggelinjepålæg efter § 8 b, stk. 1, vil skulle respekteres af enhver indehaver af rettigheder over berørte ejendomme, herunder ejere, brugere og panthavere, fra datoen for pålæggets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet. Gyldighedsvirkningen af byggelinjepålæg vil være knyttet til offentliggørelsen, jf. den foreslåede § 8 b, stk. 2.

Det foreslås i § 8 c, *stk. 2*, at på arealer, der ligger inden for en byggelinje, må der ikke uden samtykke fra byggelinjerettighedshaver opføres ny bebyggelse, opføres tilbygning til eksisterende bebyggelse, foretages væsentlige ændringer i eksisterende bebyggelse, ske genopførelse af bygning eller etableres andre anlæg eller indretninger af blivende art.

Den foreslåede bestemmelse § 8 c, stk. 2, vil medføre, at der ikke uden samtykke fra byggelinjerettighedshaver opføres ny bebyggelse, opføres tilbygning til eksisterende bebyggelse, ske genopførelse af bygning, foretages væsentlige ændringer i eksisterende bebyggelse eller etableres andre anlæg eller indretninger af blivende art.

Det vil være op til byggelinjerettighedshaver og den berørte ejer at opnå enighed om, hvorvidt der vil kunne foretages foranstaltninger omfattet af bestemmelsen, og herunder omfanget af disse. Det er

UDKAST

forventningen, at rettighedshaver så vidt muligt vil imødekomme ejers ønsker for sin ejendom samtidig med, at formålet med det byggelinjepålæg, som klima-, energi- og forsyningsministeren har pålagt, iagttages. Kan enighed ikke opnås, vil der være tale om et privatretligt anliggende, der vil skulle behandles ved de almindelige domstole.

Forbuddet mod væsentlige forandringer i eksisterende bebyggelse vil også gælde, selv om de ikke giver sig udslag i bebyggelsens ydre. Et byggelinjepålæg vil dog ikke være til hinder for, at der foretages almindelig istandsættelse og vedligeholdelse, herunder tidssvarende modernisering af eksisterende bygninger og anlæg. Et byggelinjepålæg vil heller ikke være til hinder for salg af ejendommen eller optagelse af lån mod sikkerhed i ejendommen, f.eks. kreditforeningslån eller boliglån. Derimod vil en ombygning af en ejendom til andre formål eller erstatning af en træbygning med en stenbygning falde ind under forbuddet.

(Til § 8 d)

Det foreslås i § 8 d, *stk. 1*, at byggelinjerettighedshaver efter anmodning fra ejeren af et areal, der er pålagt byggelinjer efter § 8 b, *stk. 1*, betaler erstatning, hvis ejeren afskæres fra en udnyttelse, der er økonomisk rimelig og forsvarlig under hensyn til arealets beliggenhed og øvrige beskaffenhed, og som svarer til den udnyttelse, der finder sted af andre tilgrænsende og omliggende arealer.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at byggelinjerettighedshaver under visse omstændigheder efter anmodning vil skulle betale erstatning til ejer.

Den retsbeskyttelse, som den foreslåede bestemmelse vil give ejere af berørte arealer, vil være begrænset til situationer, hvor ejendommen ikke kan udnyttes på økonomisk rimelig og forsvarlig måde. Som eksempel på et sådant tilfælde kan nævnes den situation, hvor en tilbygning ikke vil kunne opføres, og hvor det må lægges til grund, at det på ejendommen beliggende hus efter kvarterets karakter ikke har en sådan størrelse og beskaffenhed, at grunden efter sin beliggenhed, størrelse og værdi kan anses for udnyttet i økonomisk rimeligt omfang.

Den foreslåede bestemmelse vil også finde anvendelse for forlængede byggelinjepålæg.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse være op rettighedshaver at foretage denne vurdering.

Det foreslås i § 8 d, *stk. 2*, at afslår byggelinjerettighedshaver ejerens anmodning efter *stk. 1*, eller kan der ikke opnås enighed om erstatningens størrelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at hvis byggelinjerettighedshaver afslår ejers anmodning om erstatning, eller der ikke kan opnås enighed om erstatningen, vil ejeren kunne indbringe sagen for ekspropriations- og taksationsmyndighederne. Disse myndigheder vil skulle tage stilling til, om kriterierne efter den foreslåede bestemmelse i § 8 d, stk. 1, er overholdt, og ved uenighed om erstatningens størrelse fastsættes denne efter reglerne herom i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Det foreslås i § 8 d, *stk. 3*, at ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. tilsvarende anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der ved erstatningens fastsættelse vil skulle ske fradrag for den værdiforøgelse, som den eventuelt tilbageblivende ejendom skønnes at opnå på grund af ekspropriationsanlægget, jf. § 103 i lov om offentlige veje.

Til nr. 2

Det følger af § 22, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂, at klima-, energi- og forsyningsministeren i nødvendigt omfang kan tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.

Bestemmelsen i § 22 indeholder ikke eksempler på, hvad der kan eksproprieres til.

Det foreslås, at det i § 22, *stk. 1*, efter »denne lov«: » indsættes », herunder til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.«

Med den foreslåede indsættelse eksemplificeres, at der med hjemmel i § 22, stk. 1, bl.a. vil kunne ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.

Forslaget tydeliggør, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne tillade ekspropriation til etablering og drift af de nødvendige rørledningsanlæg, når almenvellet kræver det.

Rørledningsanlæg vil skulle forstås i overensstemmelse med § 2, nr. 4, i lov om rørført transport af CO₂. Ved rørledningsanlæg vil skulle forstås al infrastruktur, herunder alle hjælpeanlæg, der funktionelt er forbundet til transportsystemet, til transport af CO₂.

Hjælpeanlæg kan f.eks. være kompressorer, målestationer, pumper, modtagefaciliteter mv. Hjælpeanlæg forstås isoleret til anlæg, der er nødvendige for driften af den rørførte transport af CO₂. En modtagefacilitet ved rørledningens slutpunkt (eksempelvis en lagringsfacilitet, en

UDKAST

mellemlagringsfacilitet eller en anvendelsesfacilitet), hvor formålet med modtagefaciliteten er overdragelse af CO₂'en til lageroperatøren eller anvendelsesvirksomheden, vil ikke være omfattet af hjælpeanlæg. En modtagefacilitet ved rørledningens startpunkt (eller øvrige tilslutningspunkter på rørføringen), hvor formålet med modtagefaciliteten er overdragelse af CO₂'en til rørledningsoperatøren, vil derimod være omfattet.

»Nødvendige supplerende foranstaltninger« vil bl.a. kunne være etablering af adgangsveje og oplagspladser, af erstatningsbiotoper, herunder erstatningsdiger, eller af klimarelaterede afværgeforanstaltninger, f.eks. udpegning af arealer til bortledning og nedsivning af vand.

Der er ikke med forslaget tiltænkt en indsnævring af adgangen til ekspropriation efter den gældende bestemmelse i § 22, som skal forstås bredt. For så vidt angår omfanget af ekspropriationsadgangen vil den således som hidtil omfatte både erhvervelse af ejendomsret, endelige eller midlertidige rådighedsindskrænkninger og endelige eller midlertidige erhvervelser eller ophævelser i brugsrettigheder, servitutrettigheder og andre rettigheder over fast ejendom, sådan som det fremgår af § 2 i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, som finder anvendelse for ekspropriation efter bestemmelsen i § 22, stk. 1, i lov om rørført transport af CO₂.

Til nr. 3

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om rørført transport af CO₂ er reguleret i lovens § 30.

Det følger af § 30, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 30, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Det foreslås i § 30, stk. 2, at »væsentlig og individuel interesse« ændres til »væsentlig, individuel og retlig interesse«.

Med den foreslåede ændring vil kredsen af klageberettigede over afgørelser, der træffes efter lov om rørført transport af CO₂, blive indsnævret fra enhver med væsentlig og individuel interesse i sagens udfald til enhver med en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagens udfald. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at klageberettigelse efter den foreslåede § 30, stk. 2, vil tilkomme enhver, der har den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagens afgørelse. Den foreslåede indsnævring af kredsen af klageberettigede med retlig interesse vil fortsat være i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret.

UDKAST

Ved retlig interesse sigtes bl.a. til, at en moralsk eller følelsesmæssig interesse i en sags udfald ikke i sig selv vil være tilstrækkelig til at udløse klageberettigelse. Afgrænsningen af begrebet retlig interesse må bero på afgørelsens art og hvilke hensyn, der skal varetages efter den eller de bestemmelser, som den påklagede afgørelse er truffet efter og den konkrete interesse i sagens afgørelse. Det vil tilkomme Energiklagenævnet i en konkret klagesag og i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret at vurdere, hvorvidt der er tilstrækkelig interesse i en sags afgørelse. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.

Til nr. 4

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om rørført transport af CO₂ er reguleret i lovens § 30.

Det følger af § 30, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 30, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Det foreslås i § 30, stk. 2, at der efter »denne lov,« indsættes »jf. dog stk. 4«.

Den foreslåede ændring i § 30, stk. 2, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 30, stk. 4, hvorefter afgørelser om rørledningsanlæg på land kun vil kunne påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye bestemmelse i § 30, stk. 4, i lov om rørført transport af CO₂.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 5

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om rørført transport af CO₂ er reguleret i lovens § 30.

Det følger af § 30, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 30, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov. Det følger af § 30, stk. 3, 1. pkt., at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har

UDKAST

beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, endvidere er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i sådanne afgørelser.

Det foreslås i § 30, stk. 3, 1. pkt., i lov om rørført transport af CO₂, at der efter »sådanne afgørelser« indsættes »jf. dog stk. 4«.

Den foreslåede ændring i § 30, stk. 3, 1. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 30, stk. 4, hvorefter afgørelser om rørledningsanlæg på land kun kan påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 30, stk. 4, i lov om rørført transport af CO₂.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 6

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om rørført transport af CO₂ er reguleret i lovens § 30.

Det følger af § 30, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. Det følger af § 30, stk. 2, at enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov. Det følger af § 30, stk. 3, 1. pkt., at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, endvidere er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i sådanne afgørelser.

Det foreslås i § 30, stk. 3, 1. pkt., i lov om rørført transport af CO₂, at der efter 1. pkt. som nyt punktum indsættes, at ved afgørelser om rørledningsanlæg på land er kun landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, klageberettigede.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det alene vil være landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, der vil være klageberettigede til Energiklagenævnet for afgørelser, der vedrører rørledningsanlæg på land. Ved rørledningsanlæg forstås i medfør af § 2, nr. 4, i lov om rørført transport af CO₂, rørledningsinfrastruktur til transport af CO₂, herunder alle hjælpeanlæg, der funktionelt er forbundet til transportsystemet.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at lokale foreninger eller organisationer ikke vil være klageberettigede, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen. Tilsvarende vil gælde for de landsdækkende foreninger eller organisationer, som efter deres formål alene varetager væsentlige rekreative interesser.

De landsdækkende foreninger eller organisationer, der fortsat vil være klageberettigede til Energiklagenævnet, vil alene kunne påklage de retlige spørgsmål, der indgår i en afgørelse om rørledningsanlæg på land. Der henvises til den foreslåede bestemmelse i § 30, stk. 4, i lov om rørført transport af CO₂, jf. lovforslagets § 2, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Ved ”på land” omfattet af den foreslåede bestemmelse vil skulle forstås afgørelser for rørledningsprojekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For afgørelser om anlæg til CO₂-transport på land henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til nr. 7

Det følger af § 30, stk. 1 og stk. 3, 1. pkt., i lov om rørført transport af CO₂, at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer under visse betingelser er klageberettigede til Energiklagenævnet for så vidt angår de miljømæssige forhold i en række afgørelser truffet i henhold til loven. Det følger af § 30, stk. 3, 2. pkt., at disse foreninger eller organisationer senest samtidig med klagen fremsender deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Det foreslås i § 30, stk. 3, 2. pkt., der bliver 3. pkt., at »Disse foreninger eller organisationer« ændres til »Foreninger eller organisationer omfattet af 1. og 2. pkt.«.

Den foreslåede ændring i § 30, stk. 3, 2. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af et nyt pkt. i § 30, stk. 3. Den foreslåede ændring vil præcisere, at det er de foreninger eller organisationer, der er omfattet af 1. pkt., som i forbindelse med en klage til Energiklagenævnet, vil skulle fremsende vedtægter med henblik på at kunne dokumentere, at foreningen eller organisationen er lokal eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav for at være klageberettigede til Energiklagenævnet. Der er med forslaget ikke tiltænkt ændringer af bestemmelsens materielle indhold.

UDKAST

Til nr. 8

Adgangen til at påklage en afgørelse truffet i medfør af regler i lov om rørført transport af CO₂ er reguleret i lovens § 30.

Bestemmelsen i § 30 i lov om rørført transport af CO₂ indeholder på nuværende tidspunkt ikke en bestemmelse om, at afgørelser, der vedrører rørledningsanlæg på land, kun kan påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår sagens retlige spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse i § 30, stk. 4, i lov om rørført transport af CO₂ er således ny.

Det foreslås i § 30, at der efter stk. 3 som nyt *stk. 4*, indsættes, at afgørelser om rørledningsanlæg på land kun kan påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse i § 30, stk. 4, vil medføre, at klager over afgørelser, der vedrører rørledningsanlæg på land, kun vil kunne påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår sagens retlige spørgsmål i lovens forstand. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Det forventes, at der på bekendtgørelsesniveau vil blive fastsat regler om, at Energiklagenævnets prøvelse for disse sager vil blive begrænset til de forhold, der er klaget over.

Samlet vil dette medføre, at Energiklagenævnets prøvelse i afgørelser om CO₂-lagring på land vil være begrænset til de retlige spørgsmål, der indgår i en klage. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at Energiklagenævnet ikke vil skulle foretage en fuld prøvelse af sagen.

Ved rørledningsanlæg forstås i medfør af § 2, nr. 4, i lov om rørført transport af CO₂, rørledningsinfrastruktur til transport af CO₂, herunder alle hjælpeanlæg, der funktionelt er forbundet til transportsystemet.

Ved » på land« vil skulle forstås alle projekter, der ikke vedrører projekter for rørledningsanlæg på havområdet. Ved »havområdet« vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For afgørelser om anlæg til CO₂-transport på land henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

UDKAST

For klageberettigelse henvises til § 30, stk. 2 og 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 3-5, og bemærkningerne hertil.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 4 og 5 herefter bliver stk. 5 og 6. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 4 i § 30. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til § 3

Til nr. 1

Det følger af § 91, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse, at medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 92, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af miljøministeren efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a, afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82 samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.

Det foreslås i § 91, stk. 1, 1. pkt., i lov om miljøbeskyttelse, at der efter », jf. dog« indsættes »stk. 4 og«.

Den foreslåede ændring i § 91, stk. 1, 1. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 91, stk. 4, hvorefter klager omfattende af stk. 1 over afgørelser vedrørende fangst, transport eller lagring af CO₂ på land kun kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye bestemmelse i § 91, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 2

Det følger af § 91, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse, at medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 92, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og

UDKAST

Fødevareklagenævnet. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af miljøministeren efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a, afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82 samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 4 i § 91* i lov om miljøbeskyttelse, hvorefter klager omfattet af stk. 1 over afgørelser om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land kun kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klager over afgørelser vedrørende fangst, transport eller lagring af CO₂ på land kun kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Ved »på land« vil skulle forstås projekter, der ikke er på havområdet. Ved »havområdet« vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til nr. 3

Det følger af § 98, stk. 1, nr. 2, i lov om miljøbeskyttelse, at kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser kan påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Det foreslås i § 98, *stk. 1, nr. 2*, i lov om miljøbeskyttelse, at der efter »sagens udfald« indsættes », jf. dog stk. 5«.

Den foreslåede ændring i § 98, stk. 1, nr. 2, skal ses i sammenhæng med indsættelse af en ny bestemmelse i § 98, stk. 5, hvorefter afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kun kan påklages af personer, der er omfattet af stk. 1 og 3, jf. dog § 100, og som har en retlig interesse.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 98, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse.

UDKAST

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 4

Det følger af § 98, stk. 4, 1. pkt., i lov om miljøbeskyttelse, at Sundhedsstyrelsen kan påklage afgørelser efter kapitel 3, 4 og 5.

Det foreslås i § 98, *stk. 4, 1. pkt.*, i lov om miljøbeskyttelse, at der efter »kapitel 3,4 og 5« indsættes », jf. dog stk. 5«.

Den foreslåede ændring i § 98, stk. 4, 1. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 98, stk. 5, hvorefter afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kun kan påklages af personer, der er omfattet af stk. 1 og 3, jf. dog § 100, og som har retlig interesse.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 98, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 5

Det følger af § 98, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om miljøbeskyttelse, at kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser kan påklages af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Det følger af § 98, stk. 3, i lov om miljøbeskyttelse, at enhver, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade, kan påklage afgørelser truffet efter kapitel 9 a.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 5* i § 98, hvorefter afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kun kan påklages af personer, der er omfattet af stk. 1 og 3, jf. dog § 100, og som har retlig interesse.

Den foreslåede ændring vil medføre en indsnævring af klageberettigede til Miljø- og Fødevareklagenævnet i afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, til personer, der er omfattet af § 98, stk. 1 og 3, jf. dog § 100. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere indføre en betingelse om, at der ud over den fornødne væsentlige og individuelle interesse tillige vil skulle være en fornøden retlig interesse i afgørelsen.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at klageberettigelse vil tilkomme afgørelsens adressat, enhver, der har en individuel, væsentlig og retlig interesse i sagens udfald og enhver, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade truffet efter kapitel 9 a.

Den foreslåede indsnævring af kredsen af klageberettigede med retlig interesse vil fortsat være i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret.

Ved retlig interesse sigtes bl.a. til, at en moralsk eller følelsesmæssig interesse i en sags udfald ikke i sig selv vil være tilstrækkelig til at udløse klageberettigelse. Afgrænsningen af begrebet retlig interesse må bero på afgørelsens art og hvilke hensyn, der skal varetages efter den eller de bestemmelser, som den påklagede afgørelse er truffet efter og den konkrete interesse i sagens afgørelse. Det vil tilkomme Miljø- og Fødevareklagenævnet i en konkret klagesag og i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret at vurdere, hvorvidt der er tilstrækkelig interesse i en sags afgørelse. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse på afgørelser vedrørende fangst, transport eller lagring af CO₂ på land. Der henvises til den foreslåede § 3, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 5 herefter bliver stk. 6. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 5 i § 98, i lov om miljøbeskyttelse. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til nr. 6

Det følger af § 99, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse, at Danmarks Fiskeriforening kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 4 og 5, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb, søer eller havet.

Det foreslås i § 99, *stk. 1*, i lov om miljøbeskyttelse, at der efter »havet« indsættes », jf. dog stk. 5«.

Den foreslåede ændring i § 99, stk. 1, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 99, stk. 5, hvorefter stk. 1-4 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 99, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 10, og bemærkningerne hertil.

UDKAST

Til nr. 7

Det følger af § 99, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, at Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 4 og 5, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb og søer.

Det foreslås i § 99, *stk. 2*, i lov om miljøbeskyttelse, at der efter »søer« indsættes », jf. dog stk. 5«.

Den foreslåede ændring i § 99, stk. 2, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 99, stk. 5, hvorefter stk. 1-4 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 99, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 10, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 8

Det følger af § 99, stk. 3, i lov om miljøbeskyttelse, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser, når væsentlige beskæftigelsesmæssige interesser er berørt.

Det foreslås i § 99, *stk. 3*, i lov om miljøbeskyttelse, at der efter »berørt« indsættes », jf. dog stk. 5«.

Den foreslåede ændring i § 99, stk. 3, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 99, stk. 5, hvorefter stk. 1-4 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 99, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 10, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 9

Det følger af § 99, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, at Forbrugerrådet kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser i det omfang, de er væsentlige og principielle.

UDKAST

Det foreslås i § 99, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, at der efter »principielle« indsættes », jf. dog stk. 5«.

Den foreslåede ændring i § 99, stk. 4, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 99, stk. 5, hvorefter stk. 1-4 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 99, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 10, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 10

Bestemmelsen i § 99 i lov om miljøbeskyttelse indeholder på nuværende tidspunkt ikke en bestemmelse om, at de foreninger, der er nævnt i stk. 1-4, ikke vil kunne påklage afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen og ministeren afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 4 og 5, hvis disse afgørelser vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede bestemmelse i § 99, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse er således ny.

Det foreslås i § 99, at der som nyt *stk. 5*, indsættes, at stk. 1-4 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede bestemmelse i § 99, stk. 5, vil medføre, at hverken Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet vil kunne påklage en afgørelse, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land til Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen.

Ved ”projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

UDKAST

Til nr. 11

Det følger af § 100, stk. 1, 1. pkt., i lov om miljøbeskyttelse, at lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1.

Det foreslås i § 100, stk. 1, 1. pkt., at der efter »stk. 1« indsættes », jf. dog stk. 4«.

Den foreslåede ændring i § 100, stk. 1, 1. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i stk. 4 i § 100, hvorefter stk. 1 og 3 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 100, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 13, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 12

Det følger af § 100, stk. 1, 2. pkt., i lov om miljøbeskyttelse, at lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

Det foreslås i § 100, stk. 1, 2. pkt., at der efter »natur- og miljøbeskyttelse« indsættes », jf. dog stk. 4«.

Den foreslåede ændring i § 100, stk. 1, 2. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i stk. 4 i § 100, hvorefter stk. 1 og 3 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 100, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 13

UDKAST

Det følger af § 100, stk. 1, at lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1. Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

Det følger af § 100, stk. 2, at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3-5 og 9 a.

Det følger af § 100, stk. 3, at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3-5 og 9 a, når afgørelsen berører sådanne interesser, og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

Det forslås at indsætte et nyt *stk. 4* i § 100, hvorefter stk. 1 og 3 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en indsnævring af klageberettigede til Miljø- og Fødevarerklagenævnet i afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂, idet bestemmelsen ikke vil finde anvendelse på foreninger og organisationer nævnt i § 100, stk. 1 og 3.

Den foreslåede henvisning til stk. 1 vil således medføre, at lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, og lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, ikke vil være klageberettigede, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen.

Den foreslåede henvisning til stk. 3 vil medføre, at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, ikke vil være klageberettigede, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.

Ved ”projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv

UDKAST

økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 4 og 5 herefter bliver stk. 5 og 6. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 4 i § 100, i lov om miljøbeskyttelse. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til nr. 14

Det følger af § 100, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, at lokale afdelinger af landsdækkende foreninger eller organisationer ikke er omfattet af bestemmelsen i stk. 1-3.

Det foreslås i § 100, stk. 4, der bliver til stk. 5, at »3« ændres til »4«.

Den foreslåede ændring i § 100, stk. 4, er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i stk. 4 i § 100, hvorefter stk. 1 og 3 ikke gælder for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye bestemmelse i § 100, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Til § 4

Til nr. 1

Det følger af § 78, stk. 3, i lov om naturbeskyttelse, at Fredningsnævnets afgørelser efter § 50, stk. 1, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. For klager over Fredningsnævnets øvrige afgørelser gælder § 43.

Det foreslås at indsætte et nyt *pkt. 2* i § 78, stk. 3, i lov om naturbeskyttelse, hvorefter afgørelser efter § 50, stk. 1, i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, dog kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klager over afgørelser, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kun vil kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår sagens retlige spørgsmål i lovens forstand. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Med retlige spørgsmål forstås bl.a., om der er hjemmel til afgørelsen, om bindende procedureregler er overholdt, om de ulovbestemte forvaltningsretlige principper er overholdt, som f.eks. officialmaksimen og grundsætningen om saglig forvaltning, samt om bindende EU-retlige bestemmelser er fulgt.

Ved ”projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til nr. 2

Det følger af § 78, stk. 4, i lov om naturbeskyttelse, at miljøministerens afgørelser efter § 9, § 11, stk. 1 og 2, § 27, stk. 1 og 2, § 53, stk. 1, 2 og 4, og § 65 b, stk. 1 og 3-7, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. Miljøministerens afgørelser efter § 61 a, stk. 1, og § 65 a, stk. 1 og 4, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter kapitel 12, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Det foreslås i § 78, *stk. 4, 1. pkt.*, at der efter »kapitel« indsættes », jf. dog stk. 5«.

Den foreslåede ændring i § 78, stk. 4, 1. pkt., skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en ny bestemmelse i § 78, stk. 5, i lov om naturbeskyttelse, hvorefter kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 65, stk. 1-3, ministeren for grøn treparts afgørelser efter § 65, stk. 4, og § 69 og miljøministerens afgørelser efter § 65 b i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

UDKAST

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 78, stk. 5, i lov om naturbeskyttelse.

Der henvises til lovforslagets § 4, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 3

Det følger af § 78, stk. 1, i lov om naturbeskyttelse, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter loven eller de regler, der udstedes efter loven, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. Afgørelser efter § 73, stk. 5, kan dog ikke påklages. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 65 a, stk. 2 og 5, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter kapitel 12, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Det følger af § 78, stk. 4, i lov om naturbeskyttelse, at miljøministerens afgørelser efter § 9, § 11, stk. 1 og 2, § 27, stk. 1 og 2, § 53, stk. 1, 2 og 4, og § 65 b, stk. 1, og 3-7 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. Miljøministerens afgørelser efter § 61 a, stk. 1, og § 65 a, stk. 1 og 4, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter kapitel 12, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 5, 1. pkt.*, i § 78, hvorefter kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 65, stk. 1 og 2, ministeren for grøn treparts afgørelser efter § 65, stk. 4, og § 69 og miljøministerens afgørelser efter § 65 b i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at afgørelser, der træffes i medfør af de nævnte bestemmelser, kun vil kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår sagens retlige spørgsmål i lovens forstand. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Med retlige spørgsmål forstås bl.a., om der er hjemmel til afgørelsen, om bindende procedureregler er overholdt, om de ulovbestemte forvaltningsretlige principper er overholdt, som f.eks. officialmaksimen og grundsætningen om saglig forvaltning, samt om bindende EU-retlige bestemmelser er fulgt.

Ved ”projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk

UDKAST

eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Det foreslås i § 78, stk. 5, 2. pkt., at Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at en klage vil blive behandlet i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det svarer til den gældende bestemmelse i § 78, stk. 3.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 5-7 herefter bliver stk. 6-8. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 5 i § 78, i lov om naturbeskyttelse. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til nr. 4

Kredsen af klageberettigede fremgår af § 86 i lov om naturbeskyttelse.

Det følger af § 86, stk. 1, nr. 1-7, at klageberettiget er adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det følger af § 86, stk. 2, nr. 1-2, at afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages af enhver, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade, og de personer, organisationer m.v., der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2 og 5-7.

Det følger af § 86, stk. 3, at ved klage efter stk. 1, nr. 6 og 7, jf. stk. 2, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 3, nr. 1*, i § 86, hvorefter klageberettiget efter § 78, stk. 3, 2. pkt., og § 78, stk. 5, er enhver, der har en individuel, væsentlig og retlig interesse i afgørelsen.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse i § 86, stk. 3, nr. 1, vil medføre, at klageberettiget efter § 78, stk. 3, 2. pkt., og § 78, stk. 5, vil være enhver, der har en individuel, væsentlig og retlig interesse i afgørelsen. Den foreslåede afgrænsning af klageberettigede vil være i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret. Der er med lovforslaget ikke tiltænkt foretaget ændringer i den forvaltningsretlige vurdering af, hvornår den pågældende vil være klageberettiget. Vurderingen heraf vil skulle foretages konkret. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.1.

Det foreslås at indsætte et nyt stk. 3, *nr. 2*, i § 86, hvorefter klageberettiget efter § 78, stk. 3, 2. pkt., og § 78, stk. 5, er landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.

Den foreslåede bestemmelse i § 86, stk. 3, nr. 2, vil medføre, at landsdækkende foreninger, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, vil være klageberettigede.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at lokale foreninger og organisationer ikke vil være klageberettigede i afgørelser, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, ligesom landsdækkende foreninger og organisationer, der har rent rekreative formål, heller ikke vil være klageberettigede i henhold til den foreslåede bestemmelse, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen.

Tilsvarende gælder for andre offentlige myndigheder og berørte nationalparkfonde, der heller ikke vil være klageberettigede i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 86, stk. 3, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke have til hensigt at ændre kredsen af klageberettigede i afgørelser om miljøskader efter kapitel 11 a.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 3 herefter bliver stk. 4. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 3 i § 86, i lov om naturbeskyttelse. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til nr. 5

Det følger af § 86, stk. 3, i lov om naturbeskyttelse, at ved klage efter stk. 1, nr. 6 og 7, jf. stk. 2, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

Det foreslås i § 86, *stk. 3*, i lov om naturbeskyttelse, der bliver stk. 4, at der efter »jf. stk. 2, nr. 2,« indsættes »og stk. 3, nr. 2,«.

UDKAST

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 3, nr. 2, i § 86. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ved klage vil kunne kræve, at de landsdækkende foreninger og organisationer, der foreslås med § 86, stk. 3, nr. 2, vil skulle dokumentere deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

Der henvises til den foreslåede § 4, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 6

Det følger af § 87, stk. 7, i lov om naturbeskyttelse, at tilladelser ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet. Dette gælder dog ikke klage over afgørelser efter § 27, stk. 1 og 2.

Det foreslås i § 87, *stk. 7*, at der efter »§ 27, stk. 1 og 2« indsættes »og klage over afgørelser efter § 50, stk. 1, § 65, stk. 1-4, § 65 b og § 69, stk. 1-4, i sager, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at klager over Fredningsnævnets, Miljøstyrelsens, ministeren for grøn trepart og kommunalbestyrelsernes afgørelser, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, som udgangspunkt ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Dermed vil adressaterne for afgørelser efter naturbeskyttelsesloven som udgangspunkt fortsat kunne agere, som om afgørelsen var gyldig, indtil klagesagen er afsluttet. Dermed vil eventuelle tilladelser kunne udnyttes.

Ved ”sager, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås sager, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til § 5

Til nr. 1

Det følger af § 49, stk. 1, i lov om miljøvurderinger, at afgørelser efter § 21, for så vidt angår retlige spørgsmål, afgørelser efter § 25 og afgørelser efter § 46 kan påklages til Miljø- og

UDKAST

Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. dog stk. 2.

Det foreslås i § 49, stk. 1, at der efter »stk. 2« indsættes »og 6«.

Den foreslåede ændring i § 49, stk. 1, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en nyt stk. 6 i § 49, hvorefter afgørelser efter § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 49, stk. 6, i lov om miljøvurderinger.

Der henvises til lovforslagets § 5, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 2

Det følger af § 49, stk. 1, i lov om miljøvurderinger, at afgørelser efter § 21, for så vidt angår retlige spørgsmål, afgørelser efter § 25 og afgørelser efter § 46 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. dog stk. 2.

Lov om miljøvurderinger indeholder ikke en bestemmelse om, at afgørelser efter § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kun kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Det foreslås i § 49, stk. 6, 1. pkt., at afgørelser efter § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klageadgangen over myndighedens afgørelser efter § 25, der vedrører projekter om fangst, transport og lagring af CO₂ begrænses til retlige spørgsmål i lovens forstand. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Med retlige spørgsmål menes bl.a., om der er tilstrækkelig hjemmel til afgørelsen, om bindende procedureregler er overholdt, om de ulovbestemte forvaltningsretlige principper er overholdt, som

UDKAST

f.eks. officialmaksimen og grundsætningen om saglig forvaltning, samt om bindende EU-retlige bestemmelser er fulgt.

Klager vedrørende sådanne projekter vil herefter få samme prøvelsesintensitet, som klager vedrørende afgørelser om planer og programmer efter § 21.

Ved ”projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Det foreslås i § 49, stk. 6, 2. *pkt.*, at Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det, som det tilsvarende følger af § 49, stk. 1, vil være Miljø- og Fødevareklagenævnet, der behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Til nr. 3

Det følger af § 50, stk. 1, i lov om miljøvurderinger, at klageberettiget efter § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1, er miljøministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald og landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Det foreslås i § 50, *stk. 1*, at der efter »medlemmer« indsættes »jf. dog stk. 3«.

Den foreslåede ændring i § 50, stk. 1, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en nyt stk. 3 i § 50, hvorefter klageberettiget efter § 49, stk. 1, for så vidt angår afgørelser efter § 21 og § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, er personer, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen, og landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

UDKAST

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye bestemmelse i § 50, stk. 3, i lov om miljøvurderinger.

Der henvises til lovforslagets § 5, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 4

Det følger af § 50, stk. 1, i lov om miljøvurderinger, at klageberettiget efter § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1, er miljøministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald og landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 3* i § 50, hvorefter klageberettiget efter § 49, stk. 1, for så vidt angår afgørelser efter af § 21 og § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, er personer, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen, og landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Den foreslåede bestemmelse i § 50, stk. 3, vil medføre, at kredsen af klageberettigede for klager over afgørelser vedrørende projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, begrænses til fysiske og juridiske personer, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen. Den foreslåede afgrænsning af klageberettigede vil være i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret. Der er med lovforslaget ikke tiltænkt foretaget ændringer i den forvaltningsretlige vurdering af, hvornår den pågældende vil være klageberettiget. Vurderingen heraf vil skulle foretages konkret.

Den foreslåede bestemmelse vil derudover medføre, at også landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, vil være klageberettigede, såfremt disse landsdækkende foreninger har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Foreninger og organisationer, der har til formål at varetage væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelse, vil med den foreslåede ændring ikke være klageberettigede i sager vedrørende projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, medmindre disse konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen.

UDKAST

Ved ”projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til nr. 5

Det følger af § 53 i lov om miljøvurderinger, at ved rettidig klage efter § 49, stk. 1, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at en afgørelse efter § 21 eller en afgørelse om tilladelse efter § 25 ikke må udnyttes, og at et påbud efter § 46, stk. 4, ikke skal efterkommes. Er et bygge- eller anlægsarbejde iværksat, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet påbyde dette standset. Der er efter bestemmelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre dette besluttet af klagenævnet.

Det foreslås at indsætte et nyt *stk. 2* i § 53, hvorefter klager over afgørelser efter § 21 og § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der sikres en sproglig ensretning på tværs af de respektive love, således at det tydeligt vil fremgå, at klager over afgørelser, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, som udgangspunkt ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet efter en konkret vurdering bestemmer andet.

Til § 6

Til nr. 1

Det følger af § 80, stk. 1, 1. pkt., i lov om vandløb, at vandløbsmyndighedens afgørelser, bortset fra afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål, og miljø- og fødevareministerens afgørelser efter § 37 a kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det følger af bestemmelsens 2. pkt., at afgørelser efter § 54 a dog ikke kan påklages.

Afgørelser efter § 47 i lov om vandløb, vil kunne påklages i medfør af § 80. Det følger af § 47, at broer, overkørsler eller lignende ikke må anlægges eller ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse. Begrebet ”eller lignende” omfatter ifølge praksis og bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni

UDKAST

2016 om vandløbsregulering og restaurering også underjordiske krydsende ledninger, f.eks. ved styrede underboringer.

Det foreslås, at det i § 80, stk. 1, efter »ikke påklages« indsættes », og afgørelser efter § 47 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan kun påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål«.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at vandløbsmyndighedens afgørelser efter § 47 om tilladelse til anlæggelse eller ændring af broer, overkørsler eller lignende kun vil kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår sagens retlige spørgsmål, når afgørelsen efter § 47 vedrører projekter om fangst, transport og lagring af CO₂ på land. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Med retlige spørgsmål menes bl.a., om der er tilstrækkelig hjemmel til afgørelsen, om bindende procedureregler er overholdt, om de ulovbestemte forvaltningsretlige principper er overholdt, som f.eks. officialmaksimen og grundsætningen om saglig forvaltning, samt om bindende EU-retlige bestemmelser er fulgt.

Den foreslåede bestemmelse forventes i praksis primært anvendt i forbindelse med placering af ledninger til brug for rørført transport af CO₂. Det vil dog ikke kunne udelukkes, at vandløbsmyndigheden vil skulle træffe afgørelser efter § 47 i forbindelse med de øvrige dele af projekterne om fangst, transport og lagring af CO₂ på land.

Ved »projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land» vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved »havområdet» vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til nr. 2

Det følger af § 82, stk. 6, 1. pkt., i lov om vandløb, at klage har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutter andet. Det følger af bestemmelsens 2. pkt., at klage over afgørelser truffet efter § 12, stk. 3, og § 37 a dog ikke har opsættende virkning.

UDKAST

Det følger af § 47, at broer, overkørsler eller lignende ikke må anlægges eller ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse. Begrebet ”eller lignende” omfatter ifølge praksis og bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016 om vandløbsregulering og restaurering også underjordiske krydsende ledninger, f.eks. ved styrede underboringer. Der er i dag i bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016 om vandløbsregulering- og restaurering hjemmel til at give en såkaldt påbegyndelsestilladelse, hvorefter det er muligt at påbegynde anlægsarbejdet, selvom afgørelsen er påklaget.

Det foreslås, at det i § 82, *stk. 6*, som 3. *pkt.* indsættes, at klager over afgørelser truffet efter § 47 i sager, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutter andet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klager over vandløbsmyndighedens afgørelser efter § 47 om tilladelse til anlæggelse eller ændring af broer, overkørsler eller lignende, der vedrører projekter for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, som udgangspunkt ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at adressaten for en afgørelse efter § 47 i lov om vandløb for så vidt angår projekter for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, som udgangspunkt fortsat vil kunne agere, som om afgørelsen var gyldig, indtil klagesagen er afsluttet.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at det ikke længere vil være nødvendigt at give påbegyndelsestilladelser, idet klagen som udgangspunkt ikke vil få opsættende virkning.

Til § 7

Til nr. 1

Det følger af § 60, *stk. 1*, i lov om skove, at afgørelser efter § 4, § 6, § 7, *stk. 2*, § 13, § 15, *stk. 2*, § 17, *stk. 3*, §§ 19-21, § 38, § 39 og § 51, *stk. 2* og 3, der er truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse fra ministeren, jf. § 43, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, *stk. 1*, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det foreslås, at det i § 60, *stk. 1*, efter »lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet« indsættes », jf. dog *stk. 3*«.

Den foreslåede ændring i § 60, *stk. 1*, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en nyt *stk. 3* i § 60, hvorefter afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

UDKAST

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 60, stk. 3, i lov om skove.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 2

Det følger af § 60, stk. 1, i lov om skove, at afgørelser efter § 4, § 6, § 7, stk. 2, § 13, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21, § 38, § 39 og § 51, stk. 2 og 3, der er truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse fra ministeren, jf. § 43, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det følger af § 60, stk. 2, i lov om skove, at afgørelser efter kapitel 8 a, der er truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse fra ministeren, jf. § 43, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Bestemmelsen i § 6 i lov om skove regulerer miljø- og fødevareministerens adgang til at ophæve fredsskovspligten på et areal.

Det foreslås, at det i § 60 som *stk. 3*, indsættes, at afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kun kan påklages for så vidt angår retlige spørgsmål til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at afgørelser efter § 6 i sager vedrørende projekter om fangst, transport og lagring af CO₂ kun kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål i lovens forstand. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en klageberettiget ikke vil kunne indbringe en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed for klagenævnet. Skønsmæssige spørgsmål vil som i dag kunne prøves ved domstolene.

Med retlige spørgsmål forstås bl.a., om der er tilstrækkelig hjemmel til afgørelsen, om bindende procedureregler er overholdt, om de ulovbestemte forvaltningsretlige principper er overholdt, som f.eks. officialmaksimen og grundsætningen om saglig forvaltning, samt om bindende EU-retlige bestemmelser er fulgt.

Ved ”projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk

UDKAST

eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til nr. 3

Kredsen af klageberettigede i afgørelser efter lov om skove er reguleret i § 62.

Det følger af § 62, stk. 2, nr. 1-4, i lov om skove, at afgørelser, der er truffet efter denne lovs §§ 4 og 6, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21 og 38, jf. § 11, stk. 1, samt vilkår fastsat for disse afgørelser efter § 39 endvidere kan påklages af en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Det foreslås, at det § 62, *stk. 2*, efter »loven, kan« indsættes », jf. dog *stk. 3*,«.

Den foreslåede ændring i § 62, stk. 2, skal ses i sammenhæng med den foreslåede indsættelse af en nyt stk. 3 i § 62, hvorefter afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages af 1) enhver, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen, og 2) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.

Den foreslåede ændring vil således sikre henvisning til den nye undtagelsesbestemmelse i § 62, stk. 3, i lov om skove.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 4

Kredsen af klageberettigede i afgørelser efter lov om skove er reguleret i § 62.

Det følger af § 62, stk. 1, nr. 1-2, at afgørelser, der kan påklages efter denne lov eller regler, der er udstedt i medfør af loven, kan påklages af 1) adressaten for afgørelsen og 2) enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen.

UDKAST

Det følger af § 62, stk. 2, nr. 1-4, at afgørelser, der er truffet efter denne lovs §§ 4 og 6, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21 og 38, jf. § 11, stk. 1, samt vilkår fastsat for disse afgørelser efter § 39 endvidere kan påklages af en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Det følger af § 62, stk. 3, nr. 1-2, at afgørelser, der er truffet efter denne lovs kapitel 8 a, kan påklages af de personer m.v., som er nævnt i stk. 1, og de foreninger og organisationer, der er nævnt i stk. 2, nr. 2-4.

Det følger af § 62, stk. 4, at ved klage efter stk. 2, nr. 2 og 3, og stk. 3, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne m.v. dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde.

Det følger af § 62, stk. 5, at de foreninger og organisationer, der er nævnt i stk. 2, skal underrettes skriftligt om de afgørelser, der er nævnt i stk. 2, hvis de anmoder om det.

Bestemmelsen i § 6 i lov om skove regulerer miljø- og fødevareministerens adgang til at ophæve fredsskovspligten på et areal.

Det foreslås, at det i § 62 efter stk. 2 som nyt *stk. 3, nr. 1*, indsættes, at afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages af enhver, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse i § 62, stk. 3, nr. 1, vil medføre, at klageberettigelse for klager over miljøministerens, eller efter bemyndigelse fra ministeren, afgørelser efter § 6 om fredsskovspligten, vil blive indsnævret til også at forudsætte en retlig interesse i sagens udfald. Det vil således være en forudsætning for at kunne indbringe en klage for Miljø- og Fødevareklagenævnet, at den pågældende person har den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagens udfald. Den foreslåede afgrænsning af klageberettigede vil være i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret. Der er med lovforslaget ikke tiltænkt foretaget ændringer i den forvaltningsretlige vurdering af, hvornår den pågældende vil være klageberettiget. Vurderingen heraf vil skulle foretages konkret.

Det foreslås, at det i § 62 efter stk. 2 som nyt *stk. 3, nr. 2*, indsættes, at afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages af landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse i § 62, stk. 3, nr. 2, vil medføre, at klageberettigelse for klager over miljøministerens, eller efter bemyndigelse fra ministeren, afgørelser efter § 6 om fredskovspligten vil tilkomme de landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at f.eks. en nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker ikke vil være klageberettiget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre det konkret vurderes, at nationalfonde har den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagens udfald. Tilsvarende gælder for lokale foreninger og organisationer eller landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser.

Forslaget vil ikke have til hensigt at ændre på kredsen af klageberettigede i afgørelser vedrørende lovens kapitel 8 a om miljøskader.

Ved ”projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

Det følger endvidere af den foreslåede ændring, at stk. 3-5 herefter bliver stk. 4-6. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 3 i § 62, i lov om skove. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Til nr. 5

Det følger af § 62, stk. 4, at ved klage efter stk. 2, nr. 2 og 3, og stk. 3, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne m.v. dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde.

Det foreslås, at det i § 62, *stk. 4*, der bliver til stk. 5, efter »nr. 2 og 3,« indsættes »og stk. 3, nr. 2,« og »stk. 3« ændres til »stk. 4«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede indsættelse af et nyt stykke 3 i § 62, hvorefter stk. 3 bliver stk. 4. Der tilsigtes med ændringen ikke foretaget materielle ændringer.

Der henvises til lovforslagets § 6, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 6

UDKAST

Det følger af § 63, stk. 8, i lov om skove, at klage over en afgørelse efter § 6, § 38 eller kapitel 8 a har opsættende virkning, indtil klagemyndigheden har truffet afgørelse eller bestemmer andet.

Bestemmelsen i § 6 i lov om skove regulerer miljø- og fødevareministerens adgang til at ophæve fredsskovspligten på et areal.

Det foreslås, at det i § 63, stk. 8, som 2. pkt. indsættes, at klage over en afgørelse efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, dog ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at en klager over afgørelse truffet af miljø- og fødevareministeren efter § 6 i lov om skove som udgangspunkt ikke vil have opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet efter en konkret vurdering bestemmer andet. Dermed vil adressaterne for afgørelser efter lov om skove som udgangspunkt fortsat kunne agere, som om afgørelsen var gyldig, indtil klagesagen er afsluttet.

Ved ”projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land” vil skulle forstås projekter, der ikke vedrører havområdet. Ved ”havområdet” vil skulle forstås dansk søterritorium, dansk eksklusiv økonomisk zone og dansk kontinentalsokkelområde, jf. anordning nr. 259 af 7. juni 1963, vedrørende udøvelsen af dansk højhedsret over den kontinentale sokkel.

For anlæg til fangst af CO₂, rørtransport af CO₂ eller lagring af CO₂ henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.

Til § 8

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. marts 2026.

Den foreslåede ikrafttrædelse vil medføre, at lovforslaget vil træde i kraft den 1. marts 2026. Lovforslaget vil således ikke træde i kraft i overensstemmelse med de fælles ikrafttrædelsesdatoer, jf. Erhvervsministeriets vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger. Denne fravigelse sker på baggrund af efterspørgsel fra erhvervslivet, samt den væsentlige samfundsøkonomiske interesse i de berørte projekter.

Den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse vil have den virkning, at der fra den 1. marts 2026 vil være mulighed for at tillade midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom og til at pålægge byggelinjer for en afgrænset periode.

UDKAST

[Ikrafttrædelsesbestemmelsen vil indebære, at lovens bestemmelser for så vidt angår afgrænsningen af prøvelsens omfang i klagesager vil finde anvendelse på behandlingen af sager, som er indgivet forud for lovens ikrafttræden, men som endnu ikke er færdigbehandlede på tidspunktet for lovens ikrafttræden. Den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse vil således indebære, at klagenævnenes prøvelse både i forhold til nye og igangværende sager vil være begrænset til de retlige spørgsmål, der er klaget over, samt at afgørelser, som følge af igangværende sagsbehandling, ligeledes vil skulle begrænses.]

De foreslåede bestemmelser, der begrænser kredsen af klageberettigede, finder anvendelse på klager, der indgives efter den 1. marts 2026. I forhold til klageberettigelse indebærer den foreslåede ikrafttræden derimod, at klager, der er indgivet før den 1. marts 2026, vil skulle færdigbehandles af det relevante klagenævn, hvis klager var klageberettiget efter de hidtil gældende regler. Dette gælder også, selvom klager ikke vil være klageberettigede efter den 1. marts 2026. Det skyldes, at klager var klageberettiget på tidspunktet for klagen indgivelse, når klagen blev indgivet inden lovens ikrafttræden.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at lovens regler om opsættende virkning ikke finder anvendelse på sager, der er påklaget før den 1. marts 2026.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klagesager, hvor lovgivningen har medført opsættende virkning af en klage, ikke vil blive berørt af den foreslåede ikrafttræden. Det vil være en forudsætning, at sagen er påklaget før den 1. marts 2026.

For sager, som myndigheden efter en konkret vurdering har tillagt opsættende virkning, vil det som hidtil være den almindelige forvaltningsret, der vil være afgørende for, om myndigheden vil kunne tilbagekaldelse afgørelsen.

Det foreslås i *stk. 2, 2. pkt.*, at for sådanne sager finder de hidtil gældende regler om opsættende virkning anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at det for sager, der er påklaget før den 1. marts 2026, vil være den hidtil gældende ret, der er afgørende for, om klagen har opsættende virkning.

Det foreslås i *stk. 3*, at regler udstedt i medfør af § 98, stk. 5, i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 98, stk. 6, i lov om miljøbeskyttelse, jf. denne lovs § 3, nr. 5.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at bekendtgørelse om gennemførelse af den nordiske miljøbeskyttelseskonvention fortsat vil være gældende.

UDKAST

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, fordi de love, der foreslås ændret, ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland, jf. § 43 i lov om anvendelse af Danmarks undergrund og § 39 i lov om rørført transport af CO₂, § 118 i lov om miljøbeskyttelse, § 105 i lov om naturbeskyttelse, § 59 i lov om miljøvurderinger, § 89 i lov om vandløb og § 73 i lov om skove.

UDKAST

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1461 af 29. november 2023, som senest ændret ved § 19 i lov nr. 697 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:
§ 36. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i det nødvendige omfang tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov. <i>Stk. 2.</i> Ekspropriation i henhold til stk. 1 finder sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. <i>Stk. 3.</i> Ved kortvarige undersøgelser med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger kan klima-, energi- og forsyningsministeren tillade, at disse gennemføres på fremmed ejendom, selv om det måtte medføre skade eller ulempe, mod fuld erstatning herfor. I mangel af enighed om erstatningens størrelse fastsættes den efter reglerne som nævnt i stk. 2.	1. I § 36, <i>stk. 1</i>, indsættes efter stk. 1 som nyt stykke: »Stk. 2. For CO₂-lagringsprojekter efter denne lov kan der i henhold til stk. 1 blandt andet ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.« Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4. 2. I § 36, <i>stk. 3, 2. pkt.</i>, der bliver stk. 4, 2. pkt., ændres »stk. 2« til »stk. 3«.
§ 37 a. ---	

UDKAST

<i>Stk. 2.</i> Enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov. <i>Stk. 3-5. ---</i>	3. I § 37 a, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »denne lov«: », jf. dog <i>stk. 4</i>«.
§ 37 a. --- <i>Stk. 2.</i> Enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov. <i>Stk. 3-5. ---</i>	4. I § 37 a, <i>stk. 2</i>, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum: »Ved afgørelser om CO₂-lagring på land forudsætter klage desuden retlig interesse.«
§ 37 a. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Endvidere er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kt med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen tillige er omfattet af § 28 b, regler udstedt i medfør af § 28 a eller lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Disse foreninger eller organisationer fremsender senest samtidig med klagen deres vedtægter til Energiklagenævnet	5. I § 37 a, <i>stk. 3, 1. pkt.</i>, indsættes efter »lov om miljøvurderinger«: », jf. dog <i>stk. 4</i>«. 6. I § 37 a, <i>stk. 3, 1. pkt.</i>, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum: »Ved afgørelser om CO₂-lagring på land er kun landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, klageberettigede.« 7. I § 37 a, <i>stk. 3, 2. pkt.</i>, der bliver 3. pkt., ændres »Disse foreninger eller organisationer« til:

UDKAST

som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav. <i>Stk. 4-5. ---</i>	»Foreninger eller organisationer omfattet af 1. og 2. pkt.«
§ 37 a. --- <i>Stk. 2.-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. <i>Stk. 5.</i> Afgørelser truffet af Energistyrelsen eller en anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.	8. I § 37 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke: »<i>Stk. 4.</i> Afgørelser om CO₂-lagring på land kan kun påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.« Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.
	§ 2 I lov om rørført transport af CO₂, jf. lov nr. 612 af 11. juni 2024, som ændret ved § 36 i lov nr. 468 af 14. maj 2025, foretages følgende ændringer:
	1. Efter kapitel 2 indsættes: »Kapitel 2 a <i>Midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom</i>

UDKAST

	§ 8 a. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter ansøgning, hvis det skønnes nødvendigt med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger, tillade midlertidig adgang til udendørsarealer på privat ejendom med henblik på, at der kan foretages forundersøgelser, herunder arkæologiske, geotekniske og miljø- og naturmæssige. 1. pkt. finder ikke anvendelse på adgang til privat ejendom med henblik på at kunne foretage arkæologiske forundersøgelser i haver tilknyttet private boliger. <i>Stk. 2.</i> Tab forvoldt ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser efter stk. 1, skal erstattes af indehaver af tilladelse til midlertidig adgang til den private ejendom. Ved uenighed mellem skadelidte og indehaver af tilladelse til midlertidig adgang om erstatningens størrelse fastsættes denne efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. <i>Stk. 3.</i> Indehaveren af en tilladelse til adgang til den private ejendom skal underrette de berørte ejere og brugere mindst 14 dage før gennemførelsen af forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt. For arkæologiske
--	--

UDKAST

	forundersøgelser efter stk. 1, 1. pkt. skal underretning dog ske mindst 28 dage før gennemførelsen. Hvis det ikke er muligt at underrette med det i 1. og 2. pkt. nævnte varsel, skal oplysning om forundersøgelserne offentliggøres i lokale medier el.lign. <i>Stk. 4.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilladelse til midlertidig adgang efter stk. 1, 1. pkt., herunder om ansøger, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger. Kapitel 2 b <i>Byggelinjer</i> § 8 b. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter ansøgning pålægge byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af rørledningsanlæg. Byggelinjer kan pålægges for en periode af højst 5 år. Byggelinjepålægget kan ved et nyt pålæg forlænges én gang med op til 5 år. <i>Stk. 2.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren offentliggør hurtigst muligt og inden for 7 arbejdsdage byggelinjepålæg efter stk. 1. Klima-, energi- og forsyningsministeren sender hurtigst muligt efter
--	---

UDKAST

	offentliggørelsen meddelelse til de ejere og brugere, hvis ejendomme direkte berøres af pålægget, og hvis adkomst fremgår af tingbogen. <i>Stk. 3.</i> Når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, jf. § 30, tinglyser byggelinjerrettighedshaver byggelinjepålægget. <i>Stk. 4.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan ændre eller ophæve et byggelinjepålæg efter stk. 1. Ved ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg finder stk. 2 tilsvarende anvendelse. Når fristen for klage er udløbet, og der er truffet afgørelse i eventuelle klagesager, jf. § 30, aflyser byggelinjerrettighedshaver byggelinjepålægget i tingbogen. <i>Stk. 5.</i> Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om pålæg af byggelinjer efter stk. 1, 1. pkt., og om ændring eller ophævelse af byggelinjepålæg efter stk. 4, 1. pkt., herunder om ansøger, ansøgning og sagsbehandling af ansøgninger. § 8 c. Et byggelinjepålæg efter § 8 b, stk. 1, skal respekteres af enhver indehaver af rettigheder over de berørte ejendomme fra datoen for pålæggets offentliggørelse, uanset hvornår deres rettigheder er erhvervet. <i>Stk. 2.</i> På arealer, der ligger inden for en byggelinje, må der
--	--

UDKAST

	ikke uden samtykke fra byggelinjerettighedshaver opføres ny bebyggelse, opføres tilbygning til eksisterende bebyggelse, foretages væsentlige ændringer i eksisterende bebyggelse, ske genopførelse af bygning eller etableres andre anlæg eller indretninger af blivende art. § 8 d. Byggelinjerettighedshaver betaler efter anmodning fra ejeren af et areal, der er pålagt byggelinjer efter § 8 b, stk. 1, erstatning, hvis ejeren afskæres fra en udnyttelse, der er økonomisk rimelig og forsvarlig under hensyn til arealets beliggenhed og øvrige beskaffenhed, og som svarer til den udnyttelse, der finder sted af andre tilgrænsende og omliggende arealer. <i>Stk. 2.</i> Afslår byggelinjerettighedshaver ejerens anmodning efter stk. 1, eller kan der ikke opnås enighed om erstatningens størrelse, kan sagen indbringes for ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. <i>Stk. 3.</i> Ved erstatningsfastsættelsen efter stk. 2 finder § 103 i lov om offentlige veje m.v. tilsvarende anvendelse.«
--	---

UDKAST

	2. I § 22, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »denne lov«: », herunder til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.«
§ 30. --- <i>Stk. 2.</i> Enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov. <i>Stk. 3-5. ---</i>	3. I § 30, <i>stk. 2</i>, ændres »væsentlig og individuel interesse« til: »væsentlig, individuel og retlig interesse«. 4. I § 30, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »denne lov«: », jf. dog <i>stk. 4</i>.«
§ 30. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Endvidere er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i sådanne afgørelser. Disse foreninger eller organisationer fremsender senest samtidig med klagen deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav. <i>Stk. 4-5. ---</i>	5. I § 30, <i>stk. 3, 1. pkt.</i>, indsættes efter »sådanne afgørelser«: », jf. dog <i>stk. 4</i>.« 6. I § 30, <i>stk. 3, 1. pkt.</i>, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum: »Ved afgørelser om rørledningsanlæg på land er kun landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, klageberettigede.« 7. I § 30, <i>stk. 3, 2. pkt.</i>, der bliver 3. pkt., ændres »Disse foreninger eller organisationer« til: »Foreninger eller organisationer omfattet af 1. og 2. pkt.«
§ 30. --- <i>Stk. 2-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet	8. I § 30 indsættes efter <i>stk. 3</i> som nyt stykke: »<i>Stk. 4.</i> Afgørelser om rørledningsanlæg på land kan kun

UDKAST

inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Udløber klagefristen på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. <i>Stk. 5.</i> Afgørelser truffet af Energistyrelsen, Forsyningstilsynet eller en anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.	påklages til Energiklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.« Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.
	§ 3 I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024, som ændret senest ved lov nr. 743 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:
§ 91. Medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 92, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af miljøministeren efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a, afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82 samt afgørelser efter §	1. I § 91, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter », jf. dog«: »stk. 4 og«.

UDKAST

70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82. <i>Stk. 2-3. ---</i>	
§ 91. --- <i>Stk. 2-3. ---</i>	2. I § 91 som stk. 4: »Stk. 4. Klager omfattet af stk. 1 over afgørelser vedrørende fangst, transport eller lagring af CO ₂ på land kan kun påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål.«
§ 98. Kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser kan påklages af 1) afgørelsens adressat og 2) enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. <i>Stk. 2-5. ---</i>	3. I § 98, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »sagens udfald«: », jf. dog stk. 5«.
98. --- <i>Stk. 2-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Sundhedsstyrelsen kan påklage afgørelser efter kapitel 3, 4 og 5. Sundhedsstyrelsen kan endvidere tillægges klageret i regler, der udstedes i medfør af § 16. <i>Stk. 5. ---</i>	4. I § 98, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »kapitel 3, 4 og 5«: », jf. dog stk. 5«.
98. --- <i>Stk. 2-5. ---</i>	5. I § 98 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke: »Stk. 5. Afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO ₂ på land, kan kun påklages af personer, der er omfattet af stk. 1 og 3, jf. dog stk. 100, og som har retlig interesse.«

UDKAST

	Stk. 5 bliver herefter stk. 6.
§ 99. Danmarks Fiskeriforening kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 4 og 5, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb, søer eller havet. <i>Stk. 2.</i> Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 4 og 5, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb og søer. <i>Stk. 3.</i> Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser, når væsentlige beskæftigelsesmæssige interesser er berørt. <i>Stk. 4.</i> Forbrugerrådet kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser i det omfang, de er væsentlige og principielle.	6. I § 99, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »havet«: », jf. dog stk. 5«. 7. I § 99, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »søer«: », jf. dog stk. 5«. 8. I § 99, <i>stk. 3</i>, indsættes efter »berørt«: », jf. dog stk. 5«. 9. I § 99, <i>stk. 4</i>, indsættes efter »principielle«: », jf. dog stk. 5«. 10. I § 99 indsættes som <i>stk. 5</i>: »Stk. 5. Stk. 1-4 gælder ikke for afgørelser, der vedrører projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.«
§ 100. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage	11. I § 100, <i>stk. 1, 1. pkt.</i>, indsættes efter »stk. 1«: », jf. dog stk. 4«.

UDKAST

afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1. Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse. <i>Stk. 2-5. ---</i>	
§ 100. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1. Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 76, stk. 1, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse. <i>Stk. 2-5. ---</i>	12. I § 100, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »natur- og miljøbeskyttelse«: », jf. dog stk. 4«.
100. --- <i>Stk. 2-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Lokale afdelinger af landsdækkende foreninger eller	13. I § 100 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke: »Stk. 4. Stk. 1 og 3 gælder ikke for afgørelser, der vedrører

UDKAST

organisationer er ikke omfattet af bestemmelsen i stk. 1-3. <i>Stk. 5.</i> Miljø- og Fødevareklagenævnet kan til efterprøvelse af klageberettigelsen forlange, at foreningen eller organisationen fremsender vedtægterne.	projekter om fangst, transport eller lagring af CO₂ på land.« Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.
100. --- <i>Stk. 2-3.</i> --- <i>Stk. 4.</i> Lokale afdelinger af landsdækkende foreninger eller organisationer er ikke omfattet af bestemmelsen i stk. 1-3. <i>Stk. 5.</i> ---	14. I § 100, stk. 4, der bliver til stk. 5, ændres »3«: til »4«.
	§ 4 I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1467 af 10. december 2024 og § 1 i lov nr. 695 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:
§ 78. --- <i>Stk. 2.</i> --- <i>Stk. 3.</i> Fredningsnævnets afgørelser efter § 50, stk. 1, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. For klage over fredningsnævnets øvrige afgørelser gælder § 43. <i>Stk. 4-7.</i> ---	1. I 78, stk. 3, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum: »Afgørelser efter § 50, stk. 1, i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan dog kun påklages for så vidt angår retlige spørgsmål.«

UDKAST

§ 78. --- <i>Stk. 2-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Miljøministerens afgørelser efter § 9, § 11, stk. 1 og 2, § 27, stk. 1 og 2, § 53, stk. 1, 2 og 4, og § 65 b, stk. 1, og 3-7 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet efter bestemmelserne i dette kapitel. Miljøministerens afgørelser efter § 61 a, stk. 1, og § 65 a, stk. 1 og 4, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter kapitel 12, for så vidt angår retlige spørgsmål. <i>Stk. 5-7. ---</i>	2. I § 78, <i>stk. 4, 1. pkt.</i>, indsættes efter »kapitel«: », jf. dog stk. 5«.
§ 78. --- <i>Stk. 2-4. ---</i> <i>Stk. 5.</i> Afgørelser efter kapitel 11 a kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. <i>Stk. 6.</i> Miljøministeren kan fastsætte bestemmelser om klage over afgørelser truffet af ministeren efter regler udstedt i medfør af loven. Miljøministeren kan bestemme, at sådanne afgørelser kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge	3. I § 78 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke: <i>»Stk. 5.</i> Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 65, stk. 1 og 2, ministeren for grøn treparts afgørelser efter § 65, stk. 4, og § 69 og miljøministerens afgørelser efter § 65 b i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.« Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6-8.

UDKAST

afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, eller at sådanne afgørelser ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. <i>Stk. 7.</i> Miljøministeren kan fastsætte bestemmelser om klage over afgørelser truffet af en myndighed, som efter miljøministerens bestemmelse efter § 73, stk. 3, fører tilsyn med overholdelsen af loven. Miljøministeren kan bestemme, at sådanne afgørelser kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, eller at sådanne afgørelser ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.	
§ 86. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Ved klage efter stk. 1, nr. 6 og 7, jf. stk. 2, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.	4. I § 86 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke: »<i>Stk. 3.</i> Klageberettiget efter § 78, stk. 3, 2. pkt., og § 78, stk. 5, er 1) enhver, der har en individuel, væsentlig og retlig interesse i afgørelsen, og 2) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.« Stk. 3 bliver herefter stk. 4.
§ 86. --- <i>Stk. 2. ---</i>	5. I § 86, <i>stk. 3</i>, der bliver <i>stk. 4</i>, indsættes efter »jf. stk. 2, nr. 2,«: »og stk. 3, nr. 2,«.

UDKAST

<i>Stk. 3.</i> Ved klage efter stk. 1, nr. 6 og 7, jf. stk. 2, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.	
§ 87. --- <i>Stk. 2-6.</i> --- <i>Stk. 7.</i> Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet. Dette gælder dog ikke klage over afgørelser efter § 27, stk. 1 og 2. <i>Stk. 8-10.</i> ---	6. I § 87, <i>stk. 7</i>, indsættes efter »§ 27, stk. 1 og 2«: », og klage over afgørelser efter § 50, stk. 1, § 65, stk. 1-4, § 65 b og § 69, stk. 1-4, i sager, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land«.
	§ 5 I lov om miljøvurderinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, som ændret ved § 36 i lov nr. 612 af 11. juni 2024, § 2 i lov nr. 499 af 20. maj 2025 og § 2 i lov nr. 560 af 27. maj 2025, foretages følgende ændringer:
§ 49. Afgørelser efter § 21, for så vidt angår retlige spørgsmål, afgørelser efter § 25 og afgørelser efter § 46 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. dog stk. 2. <i>Stk. 2-5.</i> ---	1. I § 49, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »stk. 2«: »og 6«.

UDKAST

§ 49. --- <i>Stk. 2-5. ---</i>	2. I § 49 indsættes som <i>stk. 6</i>: <i>»Stk. 6. Afgørelser efter § 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.«</i>
§ 50. Klageberettiget efter § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1, er miljøministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald og landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.	3. I § 50, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »medlemmer«: », jf. dog <i>stk. 3</i>«.
§ 50. --- <i>Stk. 2. ---</i>	4. I § 50 indsættes som <i>stk. 3</i>: <i>»Stk. 3. Klageberettiget efter § 49, stk. 1, for så vidt angår afgørelser efter §§ 21 og 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, er personer, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen, og landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af</i>

UDKAST

	natur og miljø, og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.«
§ 53. Ved rettidig klage efter § 49, stk. 1, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at en afgørelse efter § 21 eller en afgørelse om tilladelse efter § 25 ikke må udnyttes, og at et påbud efter § 46, stk. 4, ikke skal efterkommes. Er et bygge- eller anlægsarbejde iværksat, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet påbyde dette standset.	5. I § 53 indsættes som <i>stk. 2</i> : » <i>Stk. 2.</i> Klager over afgørelser efter §§ 21 og 25 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO ₂ på land, har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.«
	§ 6 I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb, som ændret ved § 6 i lov nr. 900 af 21. juni 2022 og senest ved § 8 i lov nr. 322 af 2. april 2024, foretages følgende ændringer:
§ 80. Vandløbsmyndighedens afgørelser, bortset fra afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål og miljøministerens afgørelser efter § 37 a, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Afgørelser efter § 54 a kan dog ikke påklages.	1. I § 80, <i>stk. 1</i> , indsættes efter »ikke påklages«: », og afgørelser efter § 47 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO ₂ på land, kan kun påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål«.
§ 82. --- <i>Stk. 2-5.</i> ---	2. I § 82, <i>stk. 6</i> , indsættes som 3. <i>pkt.</i> :

UDKAST

<i>Stk. 6.</i> Klage har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutter andet. Klage over afgørelser truffet efter § 12, stk. 3, og § 37 a har dog ikke opsættende virkning. <i>Stk. 7-10. ---</i>	»Klager over afgørelser truffet efter § 47 i sager, der vedrører fangst, transport eller lagring af CO₂ på land har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutter andet.«
	§ 7 I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023, som ændret ved § 33 i lov nr. 679 af 3. juni 2023, § 11 i lov nr. 322 af 2. april 2024, § 20 i lov nr. 614 af 11. juni 2024 og § 3 i lov nr. 695 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:
§ 60. Afgørelser efter § 4, § 6, § 7, stk. 2, § 13, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21, § 38, § 39 og § 51, stk. 2 og 3, der er truffet af miljøministeren eller efter bemyndigelse fra ministeren, jf. § 43, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. <i>Stk. 2. ---</i>	1. I § 60, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet«: », jf. dog stk. 3«.
§ 60. --- <i>Stk. 2. ---</i>	2. I § 60 indsættes som <i>stk. 3</i>: »<i>Stk. 3.</i> Afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan kun påklages for så vidt angår retlige spørgsmål til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i den læge

UDKAST

	afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.«
§ 62. --- <i>Stk. 2.</i> Afgørelser, der er truffet efter denne lovs §§ 4 og 6, § 15, stk. 2, § 17, stk. 3, §§ 19-21 og 38, jf. § 11, stk. 1, samt vilkår fastsat for disse afgørelser efter § 39 kan endvidere påklages af 1) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, 2) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, 3) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og 4) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.	3. I § 62, <i>stk. 2</i>, indsættes efter »loven, kan«: », jf. dog stk. 3,«.
§ 62. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Afgørelser, der er truffet efter denne lovs kapitel 8 a, kan påklages af 1) de personer m.v., som er nævnt i stk. 1, og 2) de foreninger og organisationer, der er nævnt i stk. 2, nr. 2-4. <i>Stk. 4.</i> Ved klage efter stk. 2, nr. 2 og 3, og stk. 3, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne	4. I § 62 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke: »<i>Stk. 3.</i> Afgørelser efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, kan påklages af 1) enhver, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen, og 2) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.«

UDKAST

m.v. dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde. <i>Stk. 5.</i> De foreninger og organisationer, der er nævnt i stk. 2, skal underrettes skriftligt om de afgørelser, der er nævnt i stk. 2, hvis de anmoder om det.	Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.
§ 62. --- <i>Stk. 2-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Ved klage efter stk. 2, nr. 2 og 3, og stk. 3, nr. 2, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne m.v. dokumenterer deres klageberettigelse ved at indsende vedtægter eller på anden måde.	5. I § 62, <i>stk. 4</i>, der bliver stk. 5, indsættes efter »nr. 2 og 3,«: »stk. 3, nr. 2,«, og »og stk. 3« ændres til: »og stk. 4«.
§ 63. --- <i>Stk. 2-7. ---</i> <i>Stk. 8.</i> Klage over en afgørelse efter § 6, § 38 eller kapitel 8 a har opsættende virkning, indtil klagemyndigheden har truffet afgørelse eller bestemmer andet. <i>Stk. 9-10. ---</i>	6. I § 63, <i>stk. 8</i>, indsættes som 2. <i>pkt.:</i> »Klage over en afgørelse efter § 6 i sager, der vedrører projekter til brug for fangst, transport eller lagring af CO₂ på land, har dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.«